

Хмельницький національний університет
Факультет економіки і управління
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

на тему: Управління фінансовими результатами банку за
матеріалами АТ КБ «ПриватБанк»

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Шифр і назва спеціальності

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

ДРФБС.020007.01.08.00

Виконав: студент II курсу,
група ФБСм-20-1

_____

Олександр КОЛІСНИК

Ім'я, прізвище

Керівник: д-р. екон. наук, професор

_____

Ніла ХРУЩ

Ім'я, прізвище

Нормоконтроль

_____

_____

До захисту допускаю:

Зав. кафедри

д-р. екон. наук, професор

_____

Ніла ХРУЩ

Ім'я, прізвище

_____ 2021 р.

Хмельницький 2021

ЗМІСТ

	С.
Вступ	5
1 Загальнотеоретичні основи управління фінансовими результатами банків	8
1.1 Сутність та змістовні характеристики фінансових результатів банків	8
1.2 Концептуальні основи управління фінансовими результатами банків	15
2 Аналітична оцінка та аналіз ефективності управління фінансовими результатами банків	28
2.1 Оцінка та аналіз фінансових результатів банківської системи України у 2014-2020 роках	28
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 роках	36
3 Напрями удосконалення елементів системи управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк»	52
Висновки	62
Список використаних джерел	65
Додатки	71

Вступ

Актуальність теми. Банківська система успішно витримала наслідки коронакризи. Вперше за всю історію фінансово-економічних криз в Україні банківська система не стала додатковим джерелом проблем і тягарем для бюджету, а є осередком стабільності та спокою, що активно підтримує економіку у складний період. Стійкі фінансові результати виступають головним елементом успішності кожної банківської установи, а також гарантією стабільного довгострокового розвитку, як окремого банку, так і банківської системи країни у цілому.

Саме фінансовий результат є тим своєрідним індикатором та визначним критерієм успішності і дієвості усієї системи управління банківською установою. Ефективність діяльності кожного банку безпосередньо пов'язана із здатністю банку отримувати чистий прибуток, оскільки саме чистий прибуток банку є кінцевою метою його підприємницької діяльності.

Проблеми управління фінансовими результатами банків особливо гостро стоять сьогодні – у динамічних, непередбачуваних та не визначених економічних і політичних умовах. Їх вирішення залишається важливим та актуальним завданням. Економічна наука та практика уже має напрацювання із даної проблематики, що висвітлено у працях таких учених: Бланк І.О., Базиліук А.В., Воронін О.О., Вовчак О.Д., Герасимович А.М., Загородній А.Г., Євдокимова Ю.Ю., Коваленко В.В., Криклій О.А., Міщенко О.В., Мороз А. М., Мочерний С.В., Пушкарь М.С., Поддєрьогін І. О., Савлук М.І., Савицька Г.В., Ткаченко Н.М., Череп А.В. та інших учених. Разом із тим, складність процесів управління викликає необхідність продовження досліджень у цій царині.

Мета дипломної роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних основ управління фінансовими результатами банку та розробці низки пропозицій щодо його удосконалення.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення у роботі наступних завдань:

- встановити сутність та змістовні характеристики фінансових результатів банків;
- обґрунтувати концептуальні основи управління фінансовими результатами банків;
- здійснити оцінку та аналіз фінансових результатів банківської системи України у 2014-2020 роках;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 роках;
- розробити напрями удосконалення елементів системи управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк».

Об'єктом дослідження є процеси управління фінансовими результатами банків.

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та практичні аспекти управління фінансовими результатами банку.

Методи дослідження. Для досягнення мети і вирішення поставлених завдань у роботі використано методи: діалектичного пізнання, аналізу, синтезу, індукції і дедукції, наукової абстракції, класифікації та групувань, економіко-статистичний, аналогій та інші.

Інформаційною базою дослідження є фундаментальні положення економічної теорії і фінансів, банківської справи; праці зарубіжних і вітчизняних учених у сфері банківської діяльності; матеріали Національного банку України; звіти банків України; матеріали АТ КБ «Приватбанк», інформаційні ресурси мережі Інтернет; розрахунки автора роботи.

Наукова новизна отриманих результатів роботи полягає у наступному:

- удосконалено елементи системи управління фінансовими результатами банку шляхом побудови дворівневої функціональної системи управління фінансовими результатами банку та побудови багатоетапної послідовності управління фінансовими результатами банку. Це сприятиме підвищенню якості управління АТ КБ «Приватбанк»;

- дістали подальшого розвитку загальнотеоретичні основи управління фінансовими результатами банку завдяки: уточнення трактування «прибуток банку» і «управління фінансовими результатами банку»; обґрунтування функціональних елементів системи управління та доведення їх взаємоузгодженості.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні рекомендації і пропозиції щодо удосконалення управління фінансовими результатами банку ґрунтуються на виконаному комплексному дослідженні і націлені на підвищення ефективності системи управління фінансовими результатами банку.

Апробація результатів роботи. Результати роботи були викладені на конференціях: II Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих вчених «Розвиток інноваційного фінансового управління суб'єктами економіки в умовах реалізації євроінтеграційної стратегії України» (16 листопада 2021 р., м. Хмельницький, ХНУ); VI Міжнародній науково-практичній конференції «Інструменти регулювання національної економіки та національної безпеки в умовах сучасних глобальних викликів» (5-6 листопада 2021 р., м. Хмельницький, ХНУ). Окремі положення роботи були оприлюднені і опубліковані в науковій праці, обсягом 0,3 друк. арк. [21].

Обсяг та структура дипломної роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дипломної роботи без додатків становить 70 сторінок комп'ютерного тексту та містить 14 таблиць, 20 рисунків і 2 додатки. Список використаної літератури налічує 50 найменувань та розміщений на 6 сторінках.

1 Загальнотеоретичні основи управління фінансовими результатами банків

1.1 Сутність та змістовні характеристики фінансових результатів банків

В сучасних умовах, які переживає Україна, її регіони і галузі економіки, а особливо - банківські установи, потребують динамічних, дієвих, якісних, глибоких та системних перетворень майже у всіх сферах соціуму, економіки і бізнес-діяльності.

Наразі банківським установам України для їх успішного функціонування важливим є здійснення своєчасного аналізу фінансових результатів їх діяльності. Зокрема, гарантією успішного розвитку банківської установи виступає постійний моніторинг фінансових результатів банку та робота щодо стабілізації прибутковості. Стійкі фінансові результати банку є головним елементом успішності банківської установи, а також гарантією стабільного довгострокового розвитку.

Аналіз наукових джерел свідчить, що наразі не існує єдності і однозначності в розумінні поняття «фінансові результати банку». Однак, етимологічно під поняттям «фінансові результати банку» розуміють різницю між доходами і витратами суб'єкта господарювання за певний час.

Встановлено, що і в законодавстві України також не висвітлено сутність поняття «фінансові результати». Наприклад у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» обґрунтовано лише сутність дефініцій «прибуток» та «збиток» [33]. На підставі систематизації літературних джерел нами знайдено наступні трактування сутності і змісту поняття «фінансові результати», які подані у таблиці 1.1. Загалом, не існує єдиного та однозначного підходу щодо розуміння поняття «фінансові результати».

Таблиця 1.1 – Підходи щодо трактування сутності та змісту поняття «фінансові результати» (складено за [9, 11, 27, 30, 24, 36, 39, 41 та інші])

Автор, джерело	Визначення поняття «фінансовий результат»
Результативність діяльності та існування у формі прибутку або збитків	
Мочерний С.В.	Фінансові результати – це грошова форма загального підсумку господарської діяльності організації або її підрозділу яка виражається в прибутку або збитку
Пушкар М.С.	Фінансові результати – це прибутки або збитки, що їх отримано як результат господарської діяльності
Скалюк Р.В.	Фінансовий результат – підсумкова категорія результативності господарської діяльності, котра відображає величину економічних вигод отриманих (втрачених) підприємством, визначених як різниця між сумами доходів та відповідних їм витрат, що виражена у абсолютних показниках прибутку (збитку), які характеризують потенціал прибутковості, економічного зростання та розвитку підприємства
Ототожнення фінансових результатів з прибутком або збитками	
Луговий В.А.	Фінансовий результат - це балансовий прибуток (збиток) підприємств, що формується із доходів чи витрат від реалізації готової продукції (послуг, робіт), доходів чи витрат від іншої реалізації та обсягу позареалізаційних доходів чи витрат
Дікань Л.В.	Фінансові результати – це економічна категорія, яка супроводжує процес утворення доданої вартості у формі прибутку (збитків), які обчислюються за визначеною методикою і відображають результати діяльності кожного суб'єкта господарювання, при цьому фінансові результати є об'єктом контролю та обліку
З точки зору фінансового обліку	
Ткаченко Н.М.	Фінансові результати утворюються з доходів діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності
Загородній А.Г.	1) Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час; 2) Приріст чи зменшення вартості власного капіталу підприємства внаслідок діяльності у звітному періоді
Нормативно-правовий аспект	
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Аналіз підходів авторів до трактування поняття «фінансові результати» показує, що більшість учених розглядають фінансові результати, як результат господарської діяльності підприємства, котрий проявляється у вигляді прибутку чи збитку. Зокрема, з точки зору бухгалтерського обліку, сутність «фінансових результатів» трактується через призму співставлення

доходів і витрат підприємства, а також у вигляді приросту чи зменшення вартості власного капіталу підприємства.

Слід сказати, що наведені трактування є узагальненими та стосуються будь-якого суб'єкта господарювання, котрий функціонує у різних галузях економіки нашої держави. Із врахуванням існуючих напрацювань вчених-економістів, вважаємо, що надважливими характеристиками, котрі відображають зміст поняття фінансові результати, є: кінцевий підсумок господарської діяльності; різниця між доходами і витратами; результативність (прибуток чи збиток).

Здійснений нами аналіз сутності і змісту поняття «фінансові результати» дозволяє зробити висновок про те, що ключовими елементами будь-якої концепції (у процесі визначення фінансових результатів господарської діяльності) є доходи і витрати.

На нашу думку, відсутність єдиних підходів щодо трактування сутності фінансових результатів і розуміння цього поняття як прибуток чи збиток свідчить про недосконалість системи фінансового обліку.

У ході нашого дослідження встановлено, що сьогодні у літературі не знайшло відображення з'ясування сутності поняття «фінансові результати банку». Ми вважаємо, що банк, як суб'єкт господарювання, підпадає під загальне трактування фінансових результатів для усіх суб'єктів господарювання (підприємництва). При цьому зрозуміло, що банк має свої особливості щодо формування своїх фінансових результатів.

Вважаємо, що ключовими складовими елементами у трактуванні сутності та економічного змісту фінансових результатів банку є такі: кінцевий результат діяльності, різниця між доходами та витратами, результативність в формі прибутку чи збитку.

Розглянемо підходи науковців щодо визначення прибутку чи збитку у банківській діяльності як складових фінансового результату банківської станова.

З метою систематизації підходів до трактування сутності категорії «прибуток» на першому, найбільш загальному рівні, потрібно розмежувати теоретичні концепції, які розкривають економічну сутність прибутку як такого, з одного боку. З іншого боку, ми акцентуємо особливу увагу на сутності прибутку банку, який переважно, базуються на історичному аспекті (сутнісні підходи авторів), та практичні концепції, які об'єднують кількісні (розрахункові) підходи із акцентом на науково-методичні підходи щодо визначення розміру прибутку банку (рисунок 1.1).

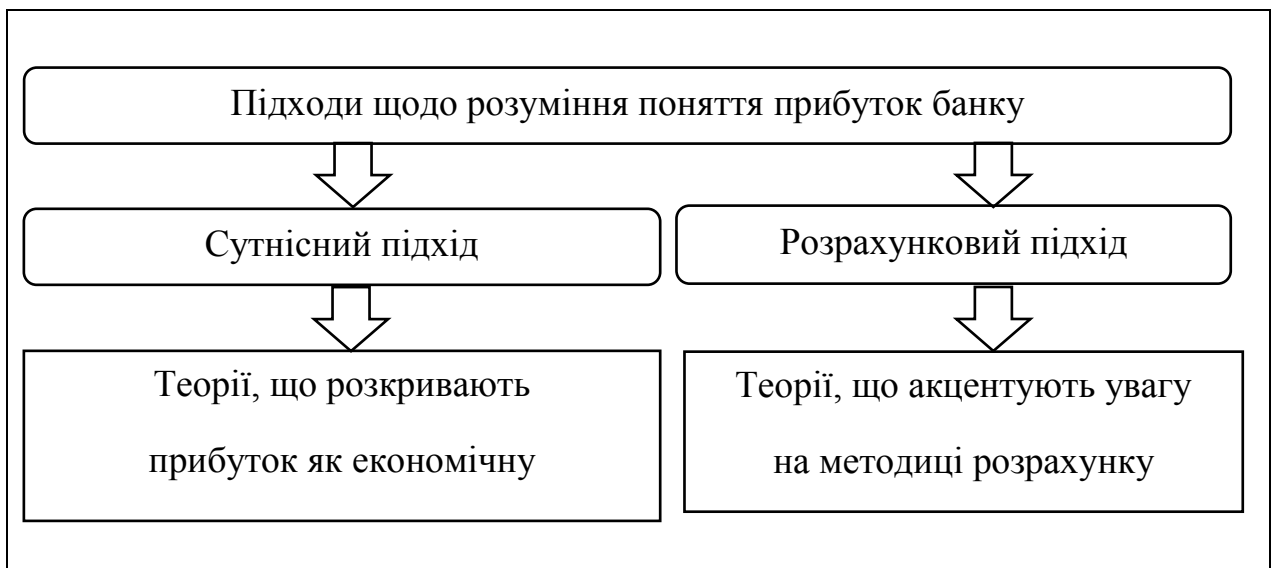

Рисунок 1.1 – Підходи щодо розуміння поняття прибутку банку (складено за [24, 36, 39, 41 та інші])

У дослідженні сутнісного підходу щодо розуміння прибутку необхідно враховувати його історичний характер, оскільки концепція прибутку зазнавала у часі значних змін і розвитку. При дослідженні сутності прибутку у історичному аспекті, потрібно вказати, що розвиток теорій прибутку відбувався за різними напрямками, з яких провідними є компенсаторний і функціональний.

Компенсаторні теорії розглядають поняття «прибуток» як плату чи винагороду підприємцю за ризик, за вкладений власний капітал, за успішне виконання ним управлінських і економічних функцій. «В основу даного

підходу покладено погляди Ж.Б. Сея, Й. Шумпетера, Ф. Найта, які стверджували, що прибуток є винагородою підприємця за підприємницькі здібності, за підприємницьку діяльність, за прийняття ним управлінських рішень» [24].

На компенсаторних теоріях прибутку банку базуються в своїх дослідженнях такі науковці: І.О. Бланк, Г.В. Савицька та Н.В. Зінченко. Ці науковці вносять певні корективи у формулювання визначення прибутку, однак визначення його сутності, що полягає у виникненні ризику при інвестуванні капіталу та необхідності винагороди за це, чим і, власне, виступає прибуток, не змінюється. Наприклад, І.О. Бланк визначає прибуток як «втільений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності та є різницею між сукупним доходом і сукупними витратами у процесі здійснення підприємницької діяльності» [2,4]. Г.В. Савицька визначає прибуток як «...частину чистого доходу, який безпосередньо одержують підприємства після надання послуг, як винагороду за вкладений капітал і ризик підприємницької діяльності» [42]. Схоже визначення надає Н.В. Зінченко: «Прибуток – це виражений в грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, який характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, що визначається як різниця між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності» [17].

Вважаємо, що компенсаторні теорії виступають фундаментом для визначення прибутку із позиції банків, оскільки рівень прибутку і рівень ризику банку знаходяться між собою у прямо пропорційній залежності. Отже, прибуток банку являє собою форму доходу підприємця, котрий вкладає власний капітал із метою досягнення окремого комерційного успіху. Прибуток є визначеною платою за ризик здійснення банківської діяльності.

Фундаторами теорій прибутку, які ми відносимо до функціонального напрямку були вчені: Дж. Робінсон, Е. Чемберлін, П. Самуельсон. Вони

вважали, що «прибуток є монополістичним доходом, який виникає при застосуванні науково-технічних досягнень, а під монополією мали на увазі інноваційну монополію. На думку представників цих теорій, за межами монополії прибутку не існує, а є лише доходи підприємців, як винагорода за їх підприємницьку діяльність» [27].

Розвитком функціонального напрямку є технологічні та інноваційні теорії, які у якості основної характеристики категорії «прибуток» вважають інноваційний аспект. Сутність зазначених теорій полягає у поясненні прибутковості (вищої за середній рівень), як результату застосування новітніх методів виробництва і нововведень. Хоч інноваційний аспект у банківському бізнесі сьогодні відіграє значну роль, дозволяє забезпечити цільовий рівень конкурентоспроможності банку із новітніми технологіями на ринку, однак вчені-економісти в формулювання визначення прибутку банку цю характеристику не закладають.

При розрахунковому підході щодо визначення прибутку банку «за основу береться методика визначення фінансових результатів, як різниці між доходами від певного виду діяльності та витратами, пов'язаними з її здійсненням. Розрахункові підходи при визначенні прибутку банківської установи в міжнародній фінансовій практиці реалізуються, базуючись або на фінансовій, або на фізичній концепції капіталу. Відповідно до першої прибуток банку вважається отриманим, якщо фінансова (грошова) сума чистих активів наприкінці періоду перевищує фінансову (грошову) суму чистих активів на початку періоду після вирахування всіх розподілів і внесків власників протягом періоду, відповідно до другої – якщо фінансова продуктивність або операційна здатність банку в кінці періоду перевищує фізичну продуктивність на початку періоду після вирахування всіх розподілів і внесків власників протягом періоду» [19].

Аналіз результатів напрацювань вітчизняних науковців в галузі банківської справи, аналізу банківської діяльності наприклад: С.В. Мочерного, І.М. Парасія-Вергуненка, В.С. Стельмаха, доцільно зробити

висновок, що у визначенні поняття «прибуток банку» вони розглядають його за розрахунковим підходом (а саме як різницю між отриманими доходами та витратами, що супроводжували ці доходи, за певний проміжок часу). І при цьому акцент робиться на порядку визначення розміру прибутку. Так, А.М. Мороз розуміє прибуток банку як «...перевищення його доходів над витратами» [2]. В Енциклопедії банківської справи України В.С. Стельмах уточнює визначення: «Прибуток банку – перевищення доходів банку над витратами (різниця між ними) до сплати податку на прибуток» [13].

Низка вчених сходяться на думці, що при трактуванні сутності прибутку банківської установи акцентується увага на тому, що прибуток є результативним (кількісним) показником, який виникає внаслідок його діяльності. Наприклад, І.М. Парасій-Вергуненко дає визначення прибутку банку: «це фінансовий показник результативності діяльності банківської установи, величина якого залежить від трьох основних компонентів: доходів, витрат і податків, сплачених до бюджету» [36].

Велика кількість науковців є прихильниками розрахункового підходу щодо визначення прибутку банківської установи. Вони акцентують увагу на тому, що прибуток є різницею отриманих доходів та понесених витрат, а тому формулюючи визначення «прибуток банку», в ньому варто зазначити виникнення відмінностей у його розрахунку в залежності від мети розрахунку.

На нашу думку, при визначенні прибутку банку, необхідно поєднувати сутнісний і розрахунковий підходи, вказуючи на теоретичний аспект цього поняття і зазначаючи методику його розрахунку. Таким чином, «прибуток банку – це виражений у грошовому еквіваленті дохід власника за вкладений капітал і ризику банківської діяльності, який розраховується, як різниця між отриманими доходами і понесеними витратами за певний проміжок часу, склад яких може змінюватися залежно від цілей користувачів. Вищенаведене трактування дасть можливість комплексно розуміти прибуток банку й адекватно оперувати ним при прийнятті управлінських рішень» [19].

За результатами виконаного дослідження, узагальнивши підходи щодо визначення поняття «фінансові результати банку», пропонуємо таке трактування: «фінансові результати діяльності банківських установ – це кінцевий результат діяльності, що розраховується як різниця між доходами та витратами банку і уособлюється в підсумковому показнику - прибутку чи збитку» [21].

1.2 Концептуальні основи управління фінансовими результатами банків

Фінансові результати діяльності банку відображаються у Звіті про прибутки та збитки, котрий ґрунтується на концепції грошових потоків за доходами і витратами, що групуються за їх економічним характером. Слід сказати, що фінансовий результат визначається шляхом співставлення доходів та витрат діяльності банку. Це може бути прибуток чи збиток, що, у свою чергу, призводить до зростання (прибуток) чи зменшення (збиток) власного капіталу банківської установи. Саме тому отриманий фінансовий результат якраз і характеризує якість діяльності банку.

Фінансовий результат банку представляє собою прибуток (збиток), як абсолютний показник і рентабельність (ефективність), як відносний показник. Прибуток (збиток) банку визначають, як різницю між доходами і витратами банківської установи, а рентабельність (ефективність) визначають як відношення прибутку до понесених витрат чи наявних ресурсів.

Доходи і витрати банку формуються внаслідок руху грошових коштів, котрий притаманний фінансовим відносинам. Сума доходів виступає підсумком вхідних грошових потоків банківської установи, а сума витрат виступає підсумком її вихідних грошових потоків. Отже вважаємо, що

доходи та витрати, як підсумки вхідних і вихідних грошових потоків, формують фінансові результати діяльності банку.

Таким чином, безпосередньо із категорією «фінансовий результат банку» пов'язані такі поняття як: доходи і витрати. Взаємозв'язок цих категорій показано на рисунку 1.2. «Фінансовий результат – це якісний показник діяльності банківської установи, який визначається як різниця між доходами та витратами і призводить до зростання (прибуток) або зменшення (збиток) власного капіталу» [19]. Класифікація фінансових результатів діяльності банку подана у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 – Класифікація фінансових результатів банку (складено за [2, 4, 42 та інші])

Класифікаційна ознака	Характеристика видів фінансового результату
За значенням підсумкового результату господарювання	Позитивний фінансовий результат – прибуток, негативний фінансовий результат – збиток
Згідно з П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»	Фінансові результати операційної діяльності, фінансові результати інвестиційної діяльності, фінансові результати фінансової діяльності, фінансові результати надзвичайних подій
За процесом формування	Валовий прибуток (збиток), прибуток до оподаткування, чистий прибуток (збиток)
За характером оподаткування прибутку	Оподаткована частина прибутку та неоподаткована його частина
За періодом формування	Прибуток (збиток) попереднього періоду та прибуток (збиток) звітного періоду
За характером розподілу прибутку, що залишається після сплати податків та інших обов'язкових платежів (чистого прибутку)	Частина прибутку, що капіталізується і частина прибутку, що споживається
У розрізі видів діяльності	Фінансовий результат від звичайної діяльності (операційної, не операційної) та надзвичайних подій

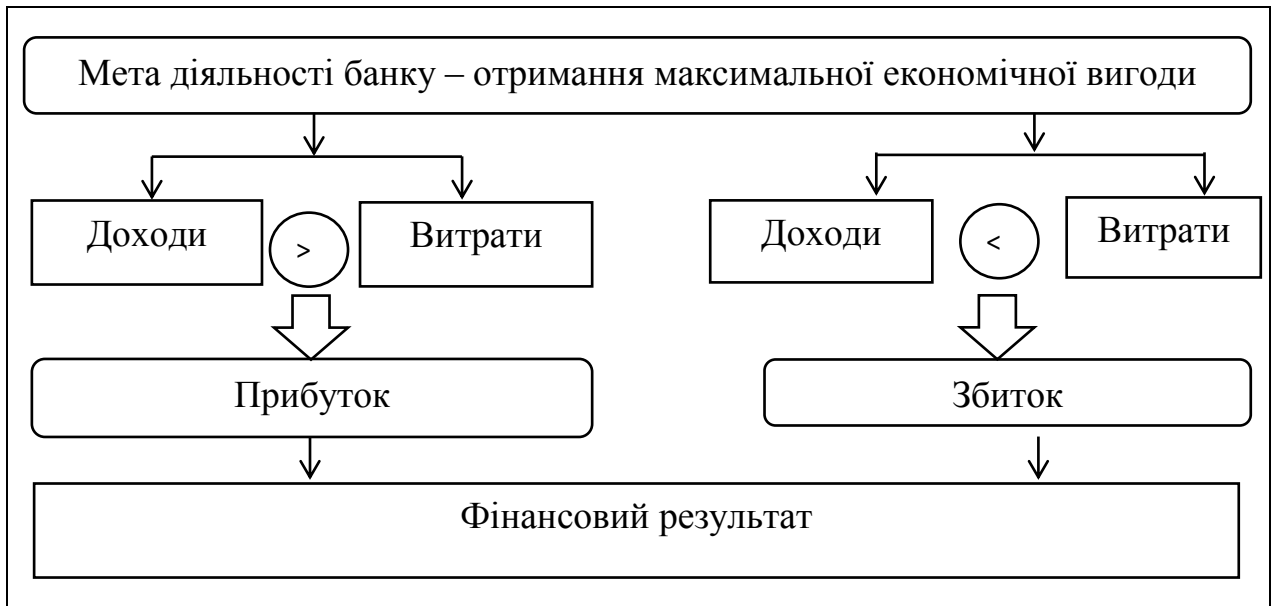

Рисунок 1.2 – Формування фінансового результату діяльності банку
(складено за [30, 42])

Загалом, «діяльність банку спрямована на отримання максимальної економічної вигоди, що у формі кінцевого результату діяльності може бути позитивною (прибуток) чи негативною (збиток). Банк одержує позитивну економічну вигоду (прибуток), якщо отримані доходи перевищують понесені витрати, і, навпаки, банк одержав збиток, то це говорить про перевищення витрат над доходами» [42].

Прибуток банку як економічна категорія є «грошовим вираженням вартості реалізованого чистого доходу, основною формою грошових накопичень суб'єктів підприємництва. Він характеризує дохідність підприємства, окупність вкладених витрат і використаного майна в результаті здійснення відповідних заходів. Джерелом прибутку банку є доходи, отримані в результаті створення і реалізації власного продукту. Визначення загального обсягу прибутку до оподаткування здійснюється за даними звіту про фінансові результати. Доходи банківської установи – це валові надходження грошових та інших коштів, які в процесі звичайної діяльності банку виникають від реалізації банківських продуктів та надання

послуг. Усі операційні доходи банків поділяються на банківські (доходи, безпосередньо пов'язані з банківською діяльністю) та небанківські (доходи, які не належать до банківських, але забезпечують здійснення банківської діяльності – доходи від продажу основних засобів, нематеріальних активів і фінансових інвестицій, орендних операції та продажу від окремих небанківських послуг, таких як аудиторські, консультації не фінансового характеру, впровадження програмного продукту)» [37].

Згідно із «Інструкцією про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» «доходи банків поділяються на процентні, комісійні, торговельні та інші операційні доходи. Витрати поділяються на: процентні витрати, комісійні витрати, небанківські операційні витрати банку, непередбачені витрати. Прибуток банку – це додана вартість, яка економічно являє собою чистий дохід і є фінансовим показником результативності діяльності банку. Розмір прибутку банку залежить від чотирьох «глобальних» компонентів: доходів, видатків, резервів і податків, сплачених до бюджету» [34].

Значення банківського прибутку полягає в тому, що «він є базою для збільшення та оновлення основних засобів, елемент росту власного капіталу банку, який гарантує фінансову стійкість та ліквідність його балансу, є основою забезпечення високого рівня дивідендів та підвищення якості послуг. «Інструкцією про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України» передбачено визначення валового (балансового) прибутку, який складається із сум операційного прибутку і не операційного прибутку та визначається як різниця між сумами операційних і не операційних доходів та витрат банку. У свою чергу, операційний прибуток складається з чистого процентного доходу, чистого комісійного доходу, чистого торговельного доходу та іншого прибутку. Прибуток є якісним показником, тому що в його розмірі відбивається зміна доходів банку, величина витрат, рівень використання ресурсів у процесі банківської діяльності» [34].

У ході дослідження встановлено, що на фінансовий результат банку впливають внутрішні та зовнішні чинники, які систематизовано на рисунку 1.3.

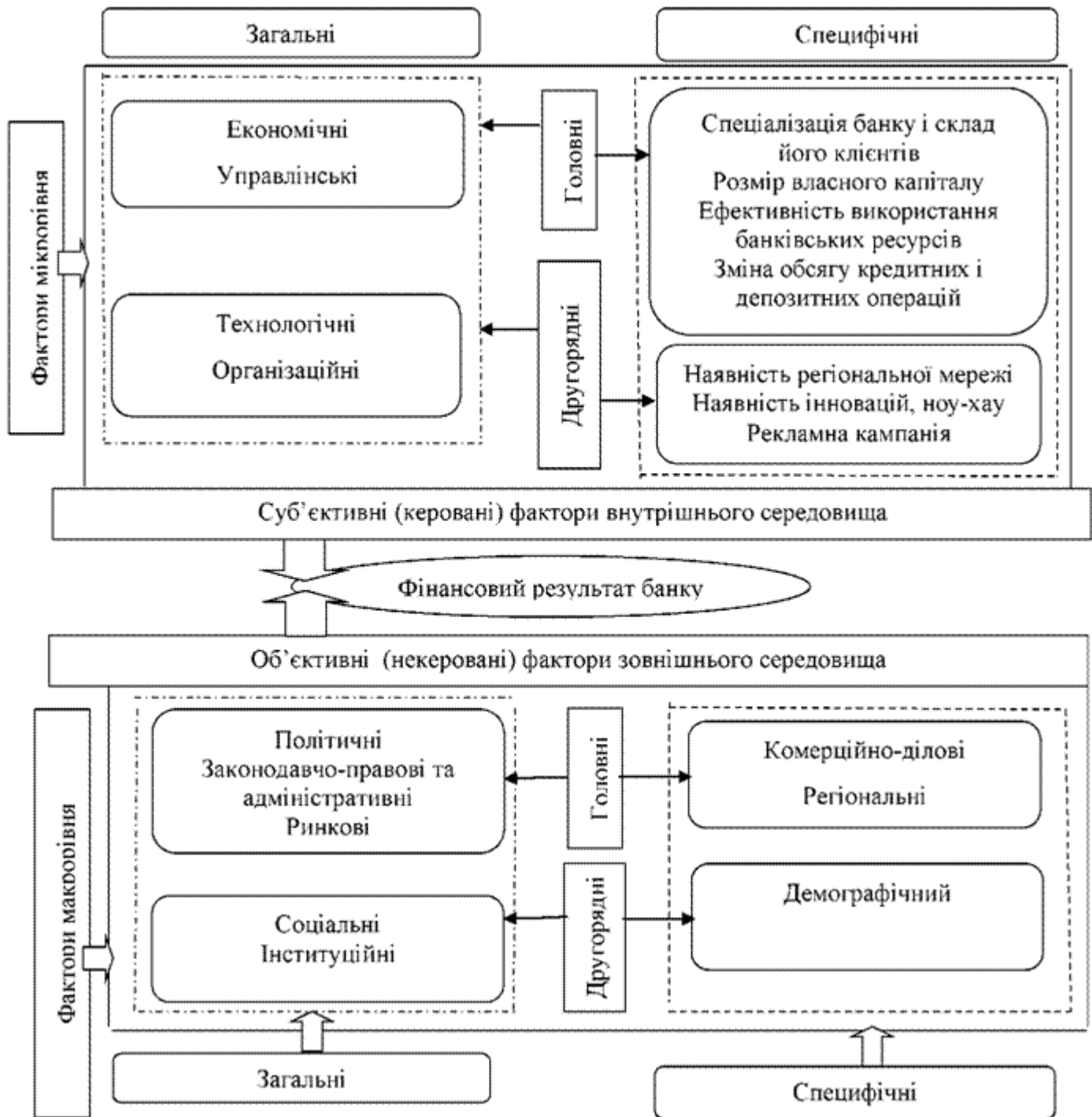

Рисунок 1.3 – Чинники, які впливають на фінансовий результат банку
([2, 4, 42 та інші])

У сучасних умовах, забезпечення прибутковості банківських установ залишається досить складним завданням, оскільки умови функціонування є досить несприятливими. Це підтверджується незадовільним станом значної кількості банківських установ України та ліквідацією частини із них. Саме, тому важливим є врахування факторів, які чинять безпосередній вплив на результати діяльності банку.

В цілому можна сказати, що на формування фінансових результатів банківських установ здійснює вплив множина чинників, котрі можна поділити на внутрішні і зовнішні.

Отже, фінансовий результат банку, з однієї сторони, визначається організацією роботи із управління активами та пасивами, ефективністю використання банківських ресурсів, стратегічною політикою розвитку банку, а із іншої сторони – економічними умовами, державним регулюванням, грошово-кредитною політикою тощо.

Дослідимо більш ретельно процес використання фінансових результатів банку. Чистий прибуток банку розподіляється за такими основними напрямками, рисунок 1.4.

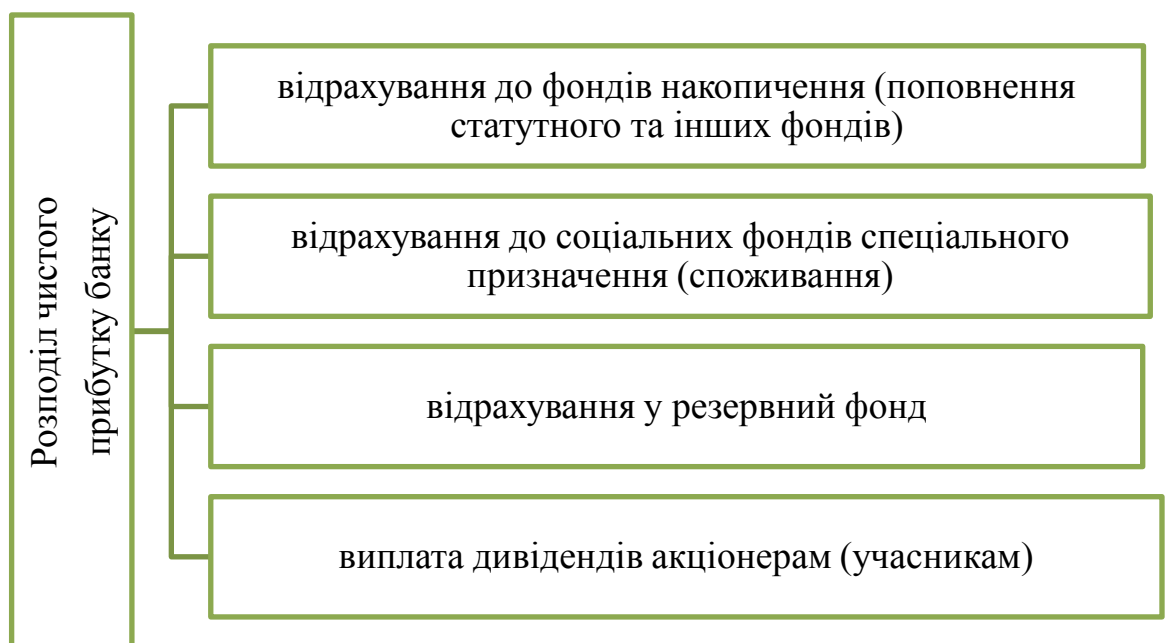

Рисунок 1.4 – Розподіл чистого прибутку банку [34].

Частина прибутку банку, яка відраховується до фондів накопичення та спеціального призначення, має цільовий характер і витрачається на придбання основних засобів, на соціальний розвиток колективу банківської установи, на споживчі та благодійні цілі тощо.

За рахунок чистого прибутку банку, який залишається у розпорядженні банківської установи, здійснюються такі витрати: [34]

- виплата дивідендів акціонерам (пайовикам) банку;
- витрати капітального характеру (будівництво, реконструкція, модернізація, придбання об'єктів основних засобів);
- витрати на заходи із охорони здоров'я та інші соціальні витрати;
- витрати на рекламу, відрядження та представницькі витрати, вироблені понад встановлені норми;
- витрати, пов'язані із організацією банком філій і представництв, у тому числі за кордоном;
- відрахування у недержавні пенсійні фонди та інші види страхування;
- внесення до бюджету сум санкцій відповідно до законодавства;
- обов'язкові відрахування в державні позабюджетні фонди в частині витрат на оплату праці працівників, що відносяться за рахунок чистого прибутку;
- премії, матеріальна допомога, винагороди, надбавки працівникам банку, що виплачуються в грошовій і натуральній формах;
- сплата податків на операції з цінними паперами, що придбані у власність банку, інших податків і зборів, що відносяться за рахунок чистого прибутку;
- сплачені відсотки за простроченими міжбанківськими кредитами, включаючи централізовані кредити і "овердрафт".

Частина прибутку банку спрямовується до резервного фонду. Якщо він становить менше ніж 15% статутного капіталу банку, щорічно у цей фонд має відраховуватися не менше 5 % прибутку банку.

На формування резервного фонду банку можуть спрямовуватися не використані на початок року залишки коштів фондів, що утворені за рахунок прибутку попередніх років, які залишилися у розпорядженні банку.

Частина прибутку банківської установи використовується для фінансування витрат банку на придбання обчислювальної техніки, спеціального обладнання, транспорту, засобів зв'язку.

З метою стимулювання трудової діяльності персоналу банку та соціального розвитку колективу деяка частина прибутку банку може відраховуватися до фондів спеціального призначення (таких як: фонди матеріального заохочення та соціального розвитку). Використання коштів фондів банку спеціального призначення здійснюється установою згідно до затверджених кошторисів.

Необхідно зазначити, що відповідно до чинного законодавства виплата дивідендів це є право, а не обов'язок банку (як акціонерного товариства). Збори акціонерів банку можуть винести рішення не виплачувати дивіденди за звичайними акціях, а використовувати такі кошти на інші цілі. Дивіденди за привілейованими акціями мають обов'язково виплачуватися, у випадку нестачі прибутку у банку вони виплачуються за рахунок коштів резервного фонду банку.

Порядок використання прибутку і утворення відповідних фондів регламентується установчими документами.

З метою ефективного формування фінансового результату банку необхідно значну увагу приділяти таким чинникам, здійснювати аналіз їх впливу на величину отриманого прибутку або збитку банку.

Фінансові результати банку є найголовнішим елементом функціонування будь-якої банківської установи. Саме тому виявлення певних відхилень фінансових результатів банку від граничного значення, негативних тенденцій щодо зменшення прибутку є досить важливим завданням, що має лежати у компетенції вищого менеджменту банку.

Основний результат проведення аналізу фінансових результатів банку полягає у визначенні фінансового стану банківської установи. Це вже зазначалося вище, і є необхідним для власників банку, його клієнтів, для працівників банку. Отже, тому значення економічного аналізу для діяльності банківської установи переоцінити неможливо.

У цілому усі методи, що можуть бути використані для оцінки і аналізу фінансових результатів діяльності банку, можна класифікувати на такі 3 групи: методи коефіцієнтів, рейтингові методи і математично-статистичні методи, це показано на рисунку 1.5.

Рисунок 1.5 – Класифікація методів аналізу фінансових результатів діяльності банку

Надзвичайно актуальним є моніторинг фінансових результатів банківської установи сьогодні, у складних політичних та економічних умовах. Наразі, лише досить незначна кількість банківських установ залишаються прибутковими та рентабельними. Багато банків отримують збитки і функціонують на межі банкрутства. У випадку ж своєчасного виявлення фінансових проблем у діяльності банківської установи можна вжити заходів щодо фінансового оздоровлення банку.

Розглянемо особливості управління фінансовими результатами банку.

«Управління фінансовими результатами банку – це процес пошуку та реалізації найбільш ефективних рішень щодо формування, розподілу й використання фінансового результату, який базується на координації дій з іншими підсистемами управління банком, на підставі зворотного впливу, та здійснюється для досягнення фінансової стійкості та стабільності банку» [21].

Управління фінансовим результатом банку це процес розробки і прийняття управлінських рішень за усіма елементами його формування. Основна мета управління фінансовим результатом банку це забезпечення максимізації добробуту засновників і учасників банку у поточному періоді і на перспективу.

Виходячи із цього, система управління фінансовим результатом банку вирішує низку завдань, а саме таких:

- забезпечення максимізації прибутку банку;
- дотримання оптимальної пропорції між рівнем прибутку і допустимим рівнем ризику банку;
- забезпечення високої якості прибутку банку (шляхом реалізації резервів зростання прибутку банку за рахунок його операційної діяльності);
- зростання ринкової вартості банку.

Сукупність важелів управління фінансовим результатом банківської установи містить такі як: ціноутворення, оподаткування, резервування, оптимізація витрат, внутрішньобанківська система розподілу прибутку, мінімізація ризиків тощо.

Рівень фінансового результату банківської установи та його джерела закладаються у фінансовій моделі банку. Менеджери кожного банку у ході побудови такої моделі використовують множину інструментів управління фінансовим результатом банку. Основними інструментами є такі: прогнозування, бюджетування, розробка політики і вибір фінансової стратегії банку, рисунок 1.6.

Рисунок 1.6 – Інструменти управління фінансовим результатом банку
(складено за [46])

Прогнозування, бюджетування (планування) включає розрахунок фінансових результатів діяльності банку у плановий період, а також необхідних для цього ресурсів: фінансових, матеріальних і людських.

Продуктами фінансового прогнозування і бюджетування є: фінансова модель та план банківських операцій, бюджет банку та бюджети структурних підрозділів установи, розрахунок прогнозних показників. В фінансовій моделі і плані банківських операцій зазначаються планові обсяги операцій,

доходи та видатки за ними. Це (в остаточному підсумку) надає можливість побудувати планові показники для балансу банку, звіту про фінансові результати.

На початку аналітичної роботи щодо розробки будь-якої політики і фінансової моделі керівництво банку обирає стратегію розвитку банківської установи. Основними видами стратегій розвитку банку є: стратегія обмеженого зростання, стратегія зростання, стратегія скорочення, стратегія комбінування (рисунок 1.6, таблиця 1.3).

Таблиця 1.3 – Основні види стратегій розвитку банку (складено за [46 с. 64])

Стратегії розвитку банку	Сутність стратегій розвитку банку
стратегія обмеженого зростання	застосовується в банках, які не бажають зайвого ризику та планують свою діяльність за допомогою встановлення від досягнутого, скорегованих з урахуванням інфляції. Дана стратегія найдоцільніша для банків, які оперують значними обсягами залучених ресурсів;
стратегія зростання	виражається у встановленні короткострокових і довгострокових цілей, рівень яких значно перевищує показники попереднього звітного періоду. Стратегія використовується під час отримання високих інфляційних доходів, накопиченні власного капіталу тощо;
стратегія скорочення	що припускає встановлення цілей, які значно поступаються за рівнем показникам, досягнутим у попередньому звітному періоді;
стратегія комбінування	передбачає об'єднання будь-яких з наведених стратегій. На практиці в разі аналізу стратегічних альтернатив їй часто надають перевагу. Наприклад, банк може використати стратегію скорочення, ліквідує філії в одному регіоні, й водночас застосувати стратегію зростання, створюючи нові філії в іншому регіоні.

Стратегічною метою діяльності банку є максимізація її ринкової вартості (ринкової оцінки власного капіталу банку) при мінімізації банківських ризиків. Так як між прибутковістю і ризиком існує пряма залежність, то ринкова оцінка вартості банку підвищується за двох обставин: підвищення прибутків за постійного рівня ризику чи зниження ризику за умови стабілізації прибутковості. Саме тому і вибір стратегій управління

фінансовими результатами банку незначний – їх тільки дві: стратегія максимізації прибутку та стратегія мінімізації ризику.

Стратегія максимізації прибутку банку «передбачає свідоме прийняття ризику, характеризується спекулятивними тенденціями та реалізується через застосування незбалансованих підходів до управління активами і пасивами банківської установи (які не передбачають вирівнювання окремих статей балансу за обсягами чи строками). До них належать, наприклад, управління гепом, управління дюрацією, утримання відкритої валютної позиції, формування агресивного портфеля цінних паперів, проведення спекулятивних операцій з фінансовими деривативами. Основне завдання управління за такого підходу — недопущення ситуації переростання допустимого ризику в катастрофічний, який загрожує самому існуванню банку і може призвести до банкрутства» [37].

Стратегію мінімізації ризику банку «вибирають тоді, коли рівень прибутковості банку задовольняє керівництво та акціонерів, а основною метою є стабілізація фінансових результатів. У цьому разі мета досягається за допомогою таких прийомів управління, як приведення у відповідність строків та обсягів активів і зобов'язань, чутливих до змін відсоткової ставки (фіксація спреду); імунізація балансу; утримання закритої валютної позиції; формування збалансованого портфеля цінних паперів (наприклад, індексного портфеля); проведення операцій хеджування і страхування ризиків тощо» [37].

Слід також наголосити, що стратегія управління фінансовими результатами банку розробляється кожним банком індивідуально, стратегію ухвалюють (визначають) загальні збори акціонерів банку.

Таким чином, у першому розділі роботи: встановлено сутність та змістовні характеристики фінансових результатів банків; обґрунтовано концептуальні основи управління фінансовими результатами банків.

2 Аналітична оцінка та аналіз ефективності управління фінансовими результатами банків

2.1 Оцінка та аналіз фінансових результатів банківської системи України у 2014-2020 роках

Банківська система виступає важливим елементом фінансової системи країни. Через банківську систему держави діє механізм розподілу фінансових ресурсів і грошових коштів, здійснюється мобілізація і залучення розподілу фінансових ресурсів і грошових коштів в економічний обіг.

Наразі багато чинників (серед яких: політична та військова нестабільність, висока інфляція, загальна економічна дестабілізація) досить негативно вплинули на банківський сектор, а саме на показники діяльності банків України. У той же час, стійкість і стабільність банківського сектору України залишається однією із найголовніших передумов досягнення сталого розвитку економіки держави.

Основні показники діяльності банківської системи України в 2014-2020 рр. подано у таблиці 2.1. У 2019 р. в порівнянні із попередніми роками, як бачимо, ефективність діяльності банківської системи України значно підвищилась. Зокрема, платоспроможні банки в 2019 р. отримали рекордний результат – 59,63 млрд грн чистого прибутку. У 2020 р. результат діяльності БСУ знизився на 30,4 % , а у порівнянні із 2019 р. та склав 41,3 млрд грн, що показано на рисунку 2.1.

Аналіз показників діяльності банківського сектору України свідчить, що протягом 2014-2020 рр. кількість діючих банків в державі скоротилась на 55,21 % і у 2020 р. складала 73 одиниці [32]. Слід зазначити позитивну тенденцію щодо збільшення чистих активів банків України (у порівнянні із 2014 р на 38,42 %, із 2019 р. на 21,97 %). Ця тенденція спостерігається з 2015 року.

Таблиця 2.1 – Показники діяльності банківського сектору України у 2014-2020 роках [32]

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Темп приросту до 2014 року, %	Темп приросту до 2019 року, %
Кількість діючих банків	163	117	96	82	77	75	73	-55,21	-2,67
Чисті активи, млрд грн	1316,85	1254,38	1256,3	1336,35	1359,70	1494,46	1822,84	38,42	21,97
Кредитний портфель, млрд грн	1006,36	965,1	1005,92	1042,79	1118,86	1033,54	960,6	-4,55	-7,06
Капітал, млрд грн	148,02	103,71	123,78	163,59	154,96	200,85	209,46	41,51	4,29
із нього: статутний капітал, млрд грн	180,15	206,39	414,68	495,37	465,53	470,71	479,93	166,41	1,96
Зобов'язання, млрд грн	1168,83	1150,67	1132,52	1172,76	1204,74	1293,61	1613,38	38,03	24,72
Доходи, млрд грн	210,2	199,19	190,69	178,23	204,55	244,40	250,17	19,02	2,36
Витрати, млрд грн	263,16	268,79	350,08	202,59	182,22	184,77	210,45	-20,03	13,90
Результат діяльності, млрд грн	-52,96	-66,6	-159,39	-24,36	21,73	59,63	41,3	228,23	-30,74
Рентабельність активів, %	-4,07	-5,46	-12,6	-1,94	1,69	4,35	2,44	266,80	-43,91
Рентабельність капіталу, %	-30,46	-51,91	-116,74	-15,96	14,67	34,18	19,22	258,48	-43,77

Динаміка чистого прибутку (збитку) банківської системи України в 2013-2020 роках подана на рисунку 2.1.

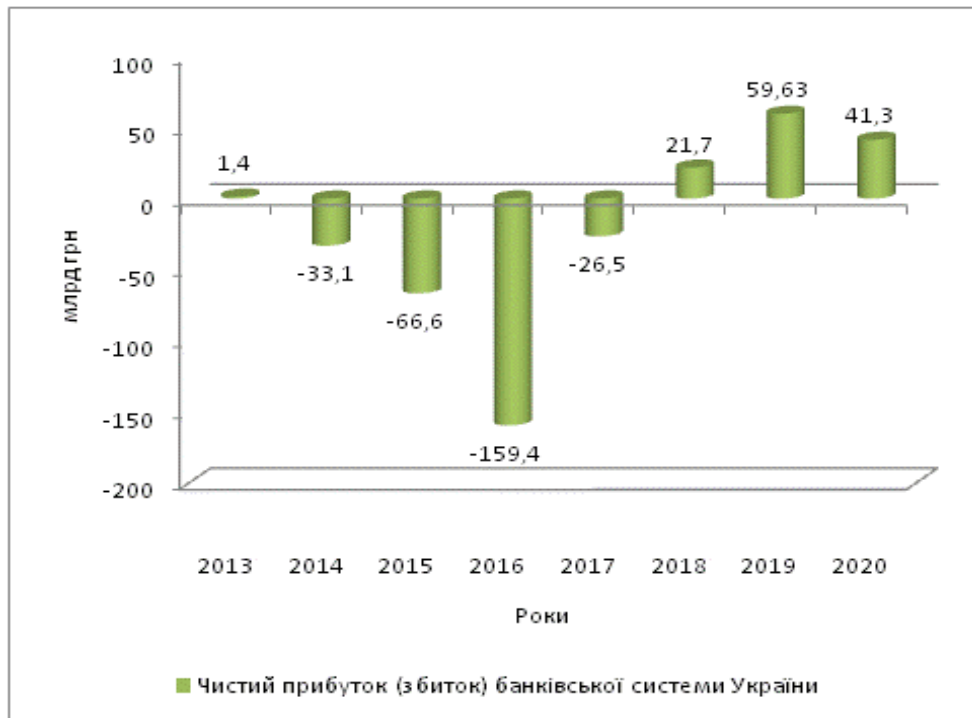

Рисунок 2.1 – Чистий прибуток (збиток) банківської системи України [32]

Слід відмітити, що протягом 2019-2020 років спостерігається зменшення кредитного портфелю банків України (рисунок 2.2).

Рисунок 2.2 – Кредитний портфель банківської системи України [32]

Як свідчать дослідження, зменшилась величина кредитного портфелю банків у порівнянні із 2014 р. на 4,55 %, а у порівнянні із 2019 р. величина кредитного портфелю БСУ зменшилась на 7,06 %.

Також спостерігається збільшення доходів банків у порівнянні із 2014 р. на 19,02 %, із 2019 роком на 2,36 %. Слід вказати, що витрати банків України у порівнянні із 2014 р. зменшились на 20,03 %, зростання витрат у порівнянні із 2019 р. також значне – 13,90 % (рисунок 2.3).

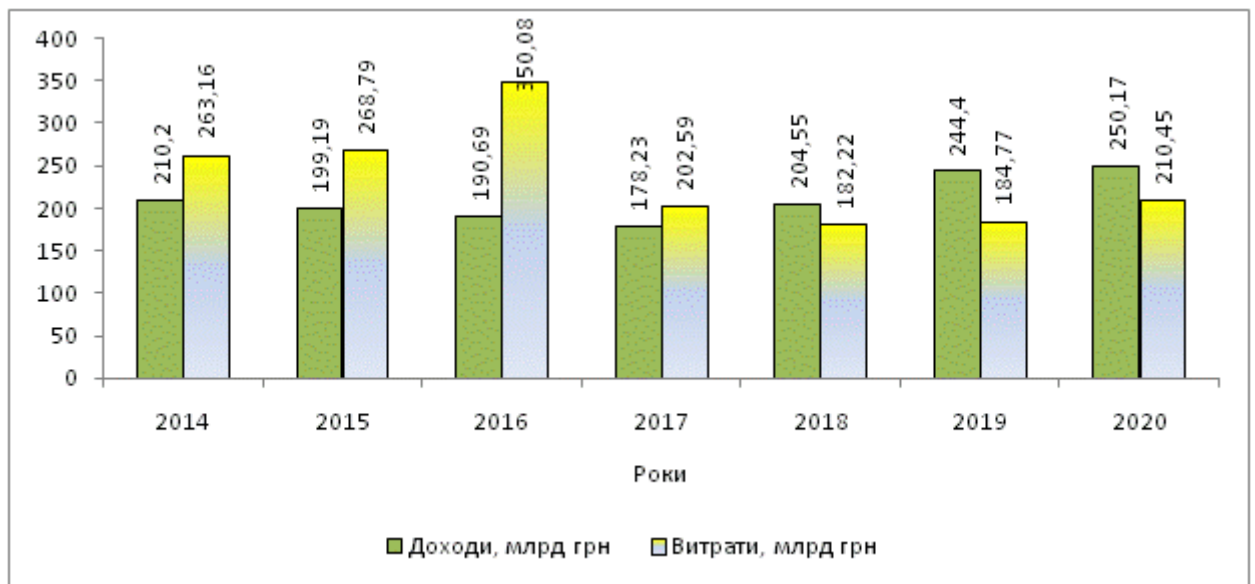

Рисунок 2.3 – Доходи та витрати банківської системи України [32]

У 2020 р. рентабельність активів банків України склала 2,44 %, це значне зниження у порівнянні з 2019 р. (на 43,91 %). В порівнянні із 2014 р. рентабельність активів БСУ зросла на 266,80 %. Рентабельність капіталу у 2020 р. та склала 19,22 %, зниження у порівнянні із 2019 р. складає 43,77 %, а у порівнянні з 2014 р. спостерігається зростання рентабельності капіталу – 258,8 % (рисунок 2.4).

Уже три роки поспіль результат діяльності банківського сектору України - прибуток. Як бачимо, у 2019 р. отримано прибуток у розмірі 59,63 млрд грн., а темп приросту прибутку до 2014 р. склав 188,81 %, до 2018 р. – 174,41 %.

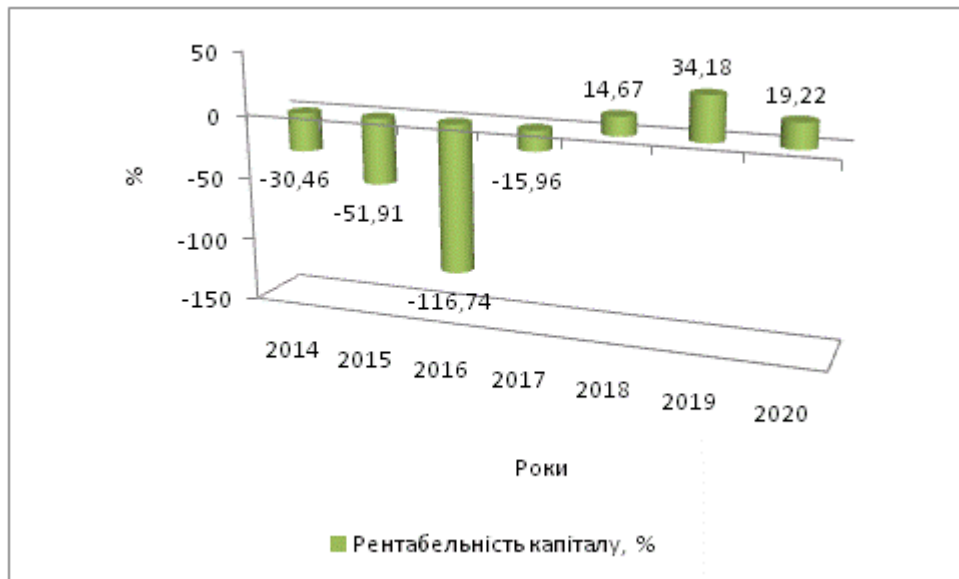

Рисунок 2.3 – Рентабельність капіталу банківської системи України [32]

У 2020 р. прибуток склав 41,3 млрд грн, що на 30,74 % менше ніж в минулому році 2019 р. Суттєве зростання прибутковості банківської системи України у 2018-2019 рр.х стало можливим за рахунок зменшення відрахувань в резерви при стабільному зростанні процентного і комісійного доходів [35]. Зниження прибутковості у 2020 році значною мірою пов'язано із пандемією.

На наступному етапі дослідження, проаналізуємо більш детально фінансові результати банківського сектору України. Аналіз основних показників, які впливають на прибутковість банків показано у таблиці 2.2. Так, загальні доходи банківського сектору протягом 2018-2020 рр. зростали. Зокрема, у 2020 р. доходи склали 250171 млн грн, при цьому темп приросту доходів в порівнянні із 2018 р. склав 22,30 %, у порівнянні із 2019 р. 2,91 %.

Значну та найбільшу питому вагу у структурі банківських доходів БСУ традиційно мають процентні доходи за активними операціями. На початок (2018 р.) аналізованого періоду частка процентних доходів в структурі загальних активів банківського сектору України була 68,8%. Комісійні доходи БСУ займали 24,9 %, результат від переоцінки і від операцій купівлі-продажу 0,9 %, інші операційні доходи БСУ – 4,2 %, інші доходи 0,9 %.

Таблиця 2.2 – Аналіз доходів і витрат БСУ у 2018-2020 рр. [32]

Показники	Роки						Темп приросту до 2018 року, %	Темп приросту до 2019 року, %
	2018		2019		2020			
	млн грн	%	млн грн	%	млн грн	%		
ДОХОДИ	204554	100,0	243102	100,0	250171	100,0	22,30	2,91
процентні доходи	140803	68,8	152954	62,9	147743	59,1	4,93	-3,41
комісійні доходи	50969	24,9	62057	25,5	70640	28,2	38,59	13,83
результат від переоцінки та від операцій купівлі-продажу	1853	0,9	16225	6,7	21507	8,6	1060,66	32,55
інші операційні доходи	8589	4,2	8147	3,4	6813	2,7	-20,68	-16,37
інші доходи	1809	0,9	2809	1,2	2705	1,1	49,53	-3,70
повернення списаних активів	532	0,3	909	0,4	763	0,3	43,42	-16,06
ВИТРАТИ	182215	100,0	184746	100,0	210445	100,0	15,49	13,91
процентні витрати	67760	37,2	74062	40,1	62895	29,9	-7,18	-15,08
комісійні витрати	13159	7,2	18096	9,8	24132	11,5	83,39	33,36
інші операційні витрати	16800	9,2	11790	6,4	16405	7,8	-2,35	39,14
загальні адміністративні витрати	53670	29,5	62936	34,1	69437	33,0	29,38	10,33
інші витрати	2011	1,1	2379	1,3	2728	1,3	35,65	14,67
відрахування в резерви	23758	13,0	10714	5,8	31037	14,7	30,64	189,69
податок на прибуток	5057	2,8	4769	2,6	3811	1,8	-24,64	-20,09
ЧИСТИЙ ПРИБУТОК (ЗБИТОК)	22339	x	58356	x	39727	x	77,84	-31,92

Слід наголосити, що на показник загальних доходів найбільший вплив складає зміна процентних доходів.

Зауважимо, про зменшення протягом 3-х років частки процентних доходів (у 2018 р. – 68,8, а у 2020 р. – 59,1 %). Разом із тим, зростали комісійні доходи, і в абсолютній сумі і їх питома вага. Це пояснюється тим, що за умов неможливості забезпечення ефективної кредитної діяльності, банки України намагаються збільшити обсяг і перелік банківських послуг, які надаються, із метою підвищення рівня комісійних доходів на фоні зменшення доходів за кредитними операціями.

Загалом, протягом трьох років усі доходи банківської системи України зросли, за виключенням інших операційних доходів, темп доходів приросту (спаду) склав 20,68 %.

Загальні витрати банків України складаються із процентних витрат по залученим коштам, загальних адміністративних витрат, комісійних витрат, відрахувань до резервів, податку на прибуток та інших операційних витрат [34]. Станом на 31.12.2020 р. структура витрат банківського сектору України мала такий вигляд: «процентні витрати – 29,9 %, комісійні витрати – 11,5 %, інші операційні – 7,8 %, загальні адміністративні витрати – 33,0%, відрахування до резерву – 14,7 % [34].

Протягом 3-х років спостерігається зростання загальної суми витрат банків. У порівнянні із 2018 р. витрати зростають усі окрім таких як: процентні, інші операційні та податку на прибуток.

У порівнянні із 2019 р. зростають усі витрати окрім процентних і податку на прибуток. У 2020 р. процентні витрати у порівнянні із 2019 р. зменшились на 15,08 %. Тут, найбільше зацікавлення викликають витрати пов'язані із відрахуваннями в резерви. Слід вказати про значне збільшення відрахувань у резерви, що пояснюється динамічністю і невизначеністю загальнооекономічної ситуації в Україні та у світі.

Наступним етапом проведемо порівняльний аналіз результатів діяльності банків на мікроекономічному рівні, із використанням

статистичних даних та інформації із сайту НБУ. АТ КБ «Приватбанк» відносить до групи банків із державною часткою. Проведемо, за даними звітності банків, аналіз фінансових результатів банківських установ цієї групи (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Аналіз фінансових результатів групи банків з державною часткою [32, [34]

Банки з державною часткою	Прибуток / (збиток) після оподаткування, за роками у тис.грн			Абсолютне відхилення (+,-) тис.грн		Темп приросту до 2018 року, %	Темп приросту до 2019 року, %
	2018	2019	2020	2020/2018	2020/2019		
АТ КБ "ПриватБанк"	11668227	32609220	25305938	13637710	-7303282	116,9	-22,4
АТ "Ощадбанк"	162238	276888	2831702	2669464	2554814	1645,4	922,7
АТ "Укрексімбанк"	852300	1002107	-5593979	-6446279	-6596086	-756,3	-658,2
АБ "УКРГАЗБАНК"	768698	1299300	542762	-225936	-756538	-29,4	-58,2
ПАТ "РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР"	36411	14830	2066	-34345	-12764	-94,3	-86,1
Всього	13487875	35202345	23088489	9600614	-12113856	71,2	-34,4

Результати аналізу показують, що у група банків із державною часткою у 2018-2020 рр. отримала позитивний фінансовий результат – чистий прибуток та була прибутковою, за виключенням АТ «Укрексімбанк», котрий у 2020 р. мав збитки у розмірі -5593979 тис грн.

У 2020 р. у порівнянні із 2018 р. найбільш та значне покращення фінансових результатів отримав АТ «Ощадбанк», чистий прибуток банку збільшився на 1645,4 % і склав 2831702 тис грн. Чистий прибуток також на 116,9 % збільшив АТ КБ «Приватбанк». Інші 3 банки України дещо втратили рівень прибутковості. У порівнянні із 2019 р. тенденції подібні за виключенням АТ КБ «Приватбанк», котрий отримав у 2020 р. величину чистого прибутку на 22,4 % менше ніж у 2019 р..

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 роках

АТ КБ «Приватбанк» - це універсальним банком із стратегічним напрямом діяльності на роздрібний сегмент, банк активно пропонує послуги для малого та середнього бізнесу (МСБ0 та корпоративного сектору. Єдиним акціонером банку виступає Держава в особі Кабінету Міністрів України. Державі належить 100 % акцій АТ КБ «Приватбанк». Банк у власності держави перебуває 5 років.

АТ КБ «Приватбанк» здійснює діяльність згідно до ліцензії Національного банку України. Станом на 1 січня 2021 р. банк мав 26 філій і 1690 функціонуючих відділень на території України, а також філію на Кіпрі.

Слід зазначити, що основу ресурсної бази банку складають кошти фізичних осіб у національній валюті та поточні рахунки корпоративних клієнтів.

Визнання результатів діяльності банку підтверджується в різних номінаціях відомих міжнародних агентств. У 2020 р. АТ КБ «Приватбанк» увійшов до 10-ти кращих банків Центральної та Східної Європи, банківська установа отримала номінацію «CEE's best bank transformation» за версією Euromoney. АТ КБ «Приватбанк» став першим серед вітчизняних банків, який увійшов у рейтинг кращих банків регіону за всю історію «Euromoney's Awards for Excellence».

З часу заснування, банківська установа АТ КБ «Приватбанк» приділяє значну увагу дослідженням та впровадженням інноваційних технологій Так зусилля банку спрямовані на розробку нових банківських продуктів і підвищення доступності сервісів для клієнтів установи. АТ КБ «Приватбанк» визнано найкращим вітчизняним цифровим банком 2020 р. в рейтингу World's Best Digital Banks.

АТ КБ «Приватбанк» має потужну транзакційну платформу Приват 24, що дозволяє ефективно обслуговувати операції із ведення рахунків фізичних і юридичних осіб і зумовлює високий рівень комісійних доходів банку. Банк володіє розгалуженою мережею відділень, банкоматів і терміналів самообслуговування, що дає змогу надавати послуги на всій території України різним групам клієнтів банку на різних сегментах фінансового ринку.

Банк активно здійснює розвиток нових інноваційних технологій. Так, протягом всього 2020 р. банк розробив і запровадив нові інноваційні продукти зокрема: запустив перші в Україні біометричні платіжні POS-термінали з технологією FacePay24, запровадив можливість платежів в чат-ботах популярного месенджера Viber, разом із SM POS та UKey розпочав впровадження програмних РРО для бізнесу (комплексне рішення в одному пристрої, яке поєднує сучасний мобільний POS-термінал з платіжними функціями, касовий апарат та систему обліку товарів), використовуючи інтернет-еквайрінг LiqPay. Банк першим на вітчизняному банківському ринку відкрив випуск платіжних карток міжнародної системи UnionPay International, а в листопаді 2020 р. запустив онлайн сервіс підписки і керування постачальниками комунальних послуг. АТ КБ «Приватбанк» намагається постійно розвивати мережу терміналів і банкоматів, установа не лише збільшує їх кількість, а оновлює пристрої та їх програмне забезпечення [31].

У підсумку слід зазначити про значні результати діяльності банку, зокрема у 2020 р. АТ КБ «Приватбанк» поповнив державний бюджет України більш ніж на 11 млрд гривень податків і зборів. Це є результатом трансформації банківської установи, що почалася після націоналізації. До переходу установи у державну власність, банк не охоче платив податки і збори (займав місце в кінці другого десятка платників податків).

Аналіз складу та структури активів АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 рр. наведено у таблиці 2.4, а динаміка активів у таблиці 2.5.

Таблиця 2.4 – Аналіз складу та структури активів АТ КБ «Приватбанк»
за 2018-2020 роки [31,34]

Показники	Роки, тис. грн			Частка в активах, %			Зміни в структурі, %	
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2020/2018	2020/2019
Грошові кошти та їх еквіваленти	22345331	28601098	27029630	7,92	9,11	6,99	-0,94	-2,12
Кошти в інших банках	5069731	17803067	23653430	1,80	5,67	6,11	4,32	0,45
Кредити та заборгованість клієнтів	52019975	61033321	56805053	18,44	19,43	14,68	-3,76	-4,75
Кредити та заборгованість юридичних осіб	13043928	14883013	14502070	4,62	4,74	3,75	-0,88	-0,99
Кредити та заборгованість фізичних осіб	38976047	46150308	42302983	13,82	14,69	10,93	-2,89	-3,76
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	79298866	66601740	119196146	28,12	21,20	30,80	2,69	9,60
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	147099	154605	30243	0,05	0,05	0,01	-0,04	-0,04
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	184062	2256929	6659887	0,07	0,72	1,72	1,66	1,00
Основні засоби та нематеріальні активи	3793400	6480513	7641977	1,34	2,06	1,97	0,63	-0,09
Інші фінансові активи	12120542	12560750	12329644	4,30	4,00	3,19	-1,11	-0,81
Інші активи	2918032	2618680	2474927	1,03	0,83	0,64	-0,40	-0,19
Чисті активи	282037351	314105943	386939574	100	100	100	0,00	0,00

Таблиця 2.5 – Аналіз динаміки активів АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 роки [31,34]

Показники	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
	2020/2018	2020/2019	2020/2018	2020/2019	2020/2018	2020/2019
Грошові кошти та їх еквіваленти	4684299	-1571468	120,96	94,51	20,96	-5,49
Кошти в інших банках	18583699	5850363	466,56	132,86	366,56	32,86
Кредити та заборгованість клієнтів	4785077	-4228268	109,20	93,07	9,20	-6,93
Кредити та заборгованість юридичних осіб	1458142	-380943	111,18	97,44	11,18	-2,56
Кредити та заборгованість фізичних осіб	3326935	-3847325	108,54	91,66	8,54	-8,34
Цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	39897279	52594406	150,31	178,97	50,31	78,97
Інвестиції в асоційовані та дочірні компанії	-116856	-124362	20,56	19,56	-79,44	-80,44
Дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток	6475825	4402957	3618,28	295,09	3518,28	195,09
Основні засоби та нематеріальні активи	3848577	1161464	201,45	117,92	101,45	17,92
Інші фінансові активи	209102	-231106	101,73	98,16	1,73	-1,84
Інші активи	-443106	-143754	84,81	94,51	-15,19	-5,49
Чисті активи	104902223	72833631	137,19	123,19	37,19	23,19

Протягом звітнього 2020 року в порівнянні із попереднім 2019 фінансовим роком, чисті активи банку збільшилися на 72833631 тис. грн, чи на 23,19 %, а у порівнянні із 2018 р. чисті активи зросли на 37,19 %.

Активи АТ КБ «Приватбанк» змінилися у 2020 р. в порівнянні із 2019 р. за рахунок зменшення таких активів: грошових коштів та їх еквівалентів (темپ приросту мінус 5,49 %); кредитів і заборгованості клієнтів (темپ приросту мінус 6,93 %); інвестицій в асоційовані та дочірні компанії (темپ приросту мінус 80,44 %); інших фінансових активів та інших активів (темп приросту мінус 1,84 та 5,49 % відповідно).

Збільшення активів АТ КБ «Приватбанк» у 2020 р. у порівнянні із 2019 р. відбулося за такими показниками: коштів в інших банках (темп приросту 32,86 %); цінні папери, які обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід (темп приросту мінус 78,97 %); основні засоби і нематеріальні активи (темп приросту дорівнює 17,92 %). Відмітимо, що найбільший приріст отримано за показником дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток (темп приросту 159,09 %). Потрібно вказати на значне збільшення цього показника в порівнянні із 2018 р. (темп приросту 3518,28 %). Аналіз свідчить, що у 2020 р. в порівнянні із 2018 р. зросли усі види активів окрім інвестицій у асоційовані і дочірні компанії (темп приросту мінус 79,44 %) та інших активів (темп приросту мінус 15,19 %).

У структурі активів АТ КБ «Приватбанк» протягом 2018-2020 рр. та, зокрема у 2020 р., найбільшу частку займають цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, а саме 30,80 % і кредити та заборгованість клієнтів – 14,68 %. Активи банку такі як: грошові кошти і їх еквіваленти мають частку 6,99 %, кошти у інших банках – 6,11 %, інші активи - 0,64 %, інші фінансові активи – 3,19 %, дебіторська заборгованість щодо поточного податку на прибуток – 1,72 %.

Потрібно зазначити, що у 2020 р. у порівнянні із 2019 р. в активах АТ КБ «Приватбанк» найбільше зменшилась частка кредитів і заборгованості клієнтів (на 4,75 %) і грошових коштів та їх еквівалентів (на 2,12 %). Динаміка чистих активів АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 рр. подана на рисунку 2.4.

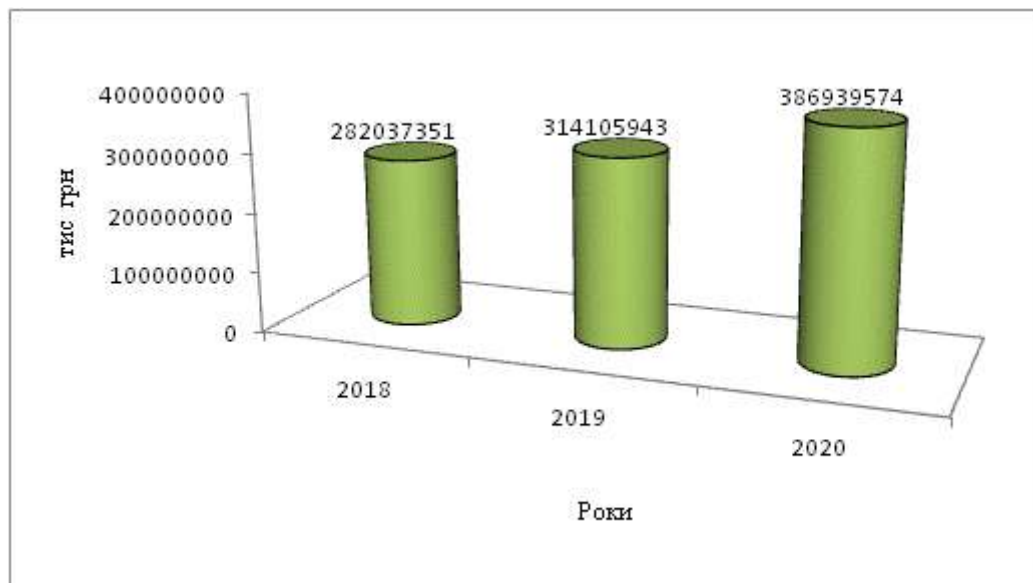

Рисунок 2.4 – Динаміка чистих активів АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр [31,34]

Протягом 3-х років активи АТ КБ «Приватбанк» збільшились в порівнянні із 2018 р. та у порівнянні із 2019 р. і склали на 31.12.2020 р. 386,94 млрд грн. В активах найбільшу частку склали цінні папери, що обліковуються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід – 30,80 % у 2020 р. та 28,12 % у 2018 р. Досить значна частка кредитів і заборгованості клієнтів – 14,68 % у 2020 р. та 18,44 % у 2018 р.

Таким чином, загальна структура активів АТ КБ «Приватбанк» є задовільною і дозволяє банку ефективно управляти активами.

АТ КБ «Приватбанк» підтримує стратегію нарощування власних фінансових ресурсів і проводить політику, що спрямована на зниження ризикованості, збереження високого рівня ліквідності і вдосконалення структури кредитних ресурсів банку, а також піклується про фінансове благополуччя кожного свого клієнта, при цьому керуючись принципами відкритості, довіри і партнерства. АТ КБ «Приватбанк» дотримується взятих на себе зобов'язань перед клієнтами і партнерами. Структуризація активів АТ КБ «Приватбанк» у 2020 р. подана на рисунку 2.5.

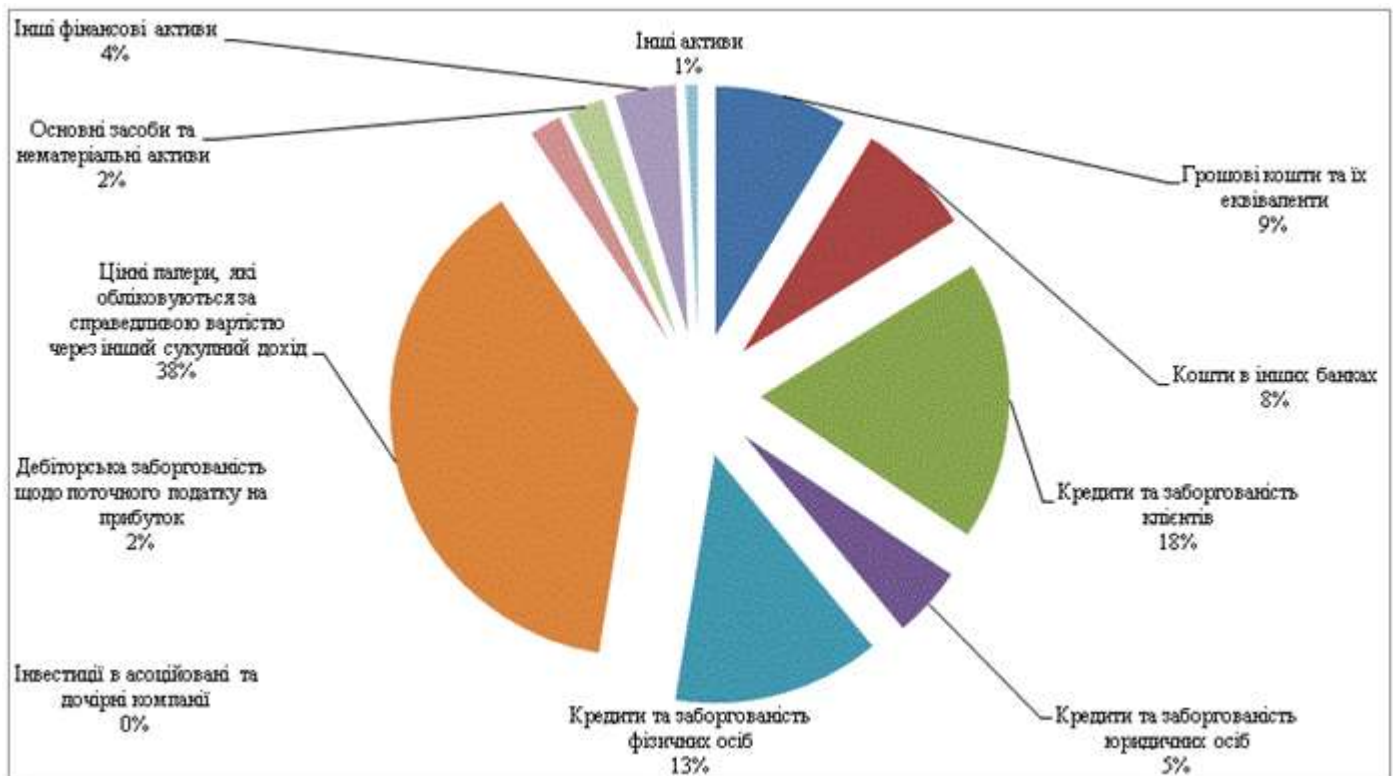

Рисунок 2.5 – Структуризація активів АТ КБ «Приватбанк» у 2020 р.

[31,34]

Динаміка зобов'язань АТ КБ «Приватбанк» відображена на рисунку 2.6. У таблиці 2.6 подано результати аналізу динаміки пасивів АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр.

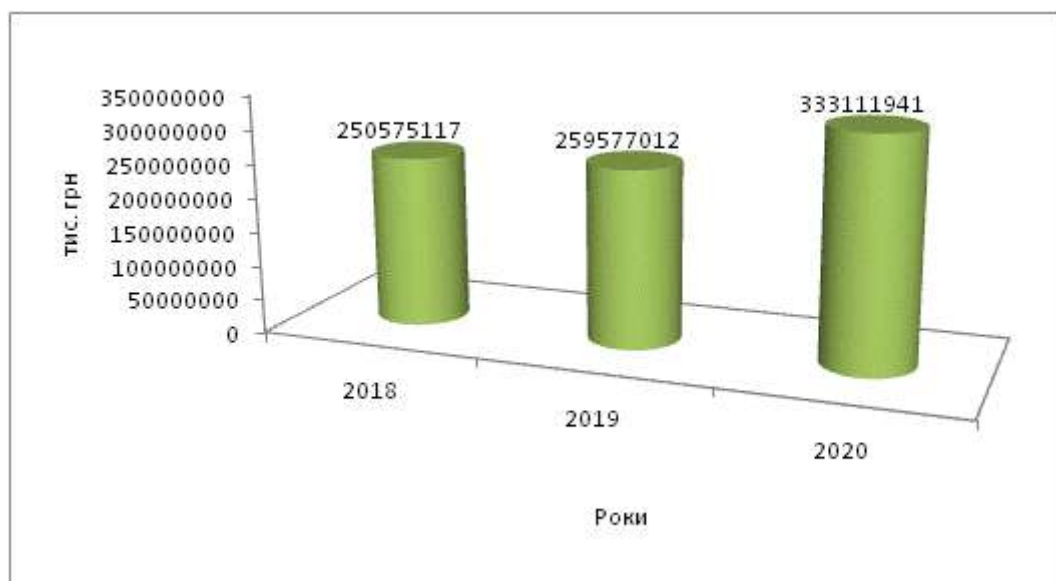

Рисунок 2.6 – Динаміка зобов'язань АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр. [31,34]

Таблиця 2.6 – Аналіз динаміки пасивів АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 рр. [31,34]

Показники	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Темп зростання, %		Темп приросту, %	
	2020/2018	2020/2019	2020/2018	2020/2019	2020/2018	2020/2019
Кошти банків	-192629	-198900	1,15	1,12	-98,85	-98,88
Кошти клієнтів	84584312	78149734	137,60	133,77	37,60	33,77
Інші залучені кошти	7057	55228	102,12	119,37	2,12	19,37
Відстрочені податкові зобов'язання	11264	24570	107,38	117,64	7,38	17,64
Резерви за зобов'язаннями	7276047	7320774	402,20	409,81	302,20	309,81
Інші фінансові зобов'язання	-1900616	-5090753	81,88	62,79	-18,12	-37,21
Інші зобов'язання	2563443	956751	228,63	126,58	128,63	26,58
Субординований борг	4886	38234	102,12	119,37	2,12	19,37
Усього зобов'язань	82536823	73534929	132,94	128,33	32,94	28,33

Зобов'язання АТ КБ «Приватбанк» у 2020 р. зросли в порівнянні із 2018 р. на 82536823 тис. грн, чи на 32,84 % і склали 333111941 тис. грн; в порівнянні із 2019 р. зобов'язання зросли на 28,33 %.

У 2020 р. у порівнянні із 2019 р. зменшились наступні зобов'язання: кошти банків (на 98,88 %) та інші фінансові зобов'язання (на 37,21 %). Усі інші зобов'язання АТ КБ «Приватбанк» зросли. Така ж тенденція спостерігається і щодо динаміки зобов'язань банку в порівнянні із 2018 р. Протягом періоду дослідження (2018-2020 рр.) значні темпи приросту спостерігаються за таким видом, як резерви за зобов'язаннями, зокрема темп приросту до 2018 р. складає 302,20 %, до 2019 р. – 309,81 %. Слід також зазначити значне зростання інших зобов'язань банку: темп приросту до 2018 р. складає 128,63 %, до 2019 р. – 26,83 %.

У таблиці 2.7 подано результати аналізу складу і структури пасивів АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр.

Таблиця 2.7 – Аналіз складу і структури пасивів АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 роки [31,34]

Показники	Роки, тис. грн			Частка в пасивах, %			Зміни в структурі, %	
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2020/ 2018	2020/ 2019
Кошти банків	194872	201143	2243	0,08	0,08	0,00	-0,08	-0,08
Кошти клієнтів	224951854	231386432	309536166	89,77	89,14	92,92	3,15	3,78
Інші залучені кошти	333266	285096	340323	0,13	0,11	0,10	-0,03	-0,01
Відстрочені податкові зобов'язання	152624	139318	163888	0,06	0,05	0,05	-0,01	0,00
Резерви за зобов'язаннями	2407723	2362996	9683770	0,96	0,91	2,91	1,95	2,00
Інші фінансові зобов'язання	10491908	13682046	8591292	4,19	5,27	2,58	-1,61	-2,69
Інші зобов'язання	1992882	3599573	4556324	0,80	1,39	1,37	0,57	-0,02
Субординований борг	230721	197372	235607	0,09	0,08	0,07	-0,02	-0,01
Усього зобов'язань	250575117	259577012	333111941	100	100	100	0	0

Протягом 3-х років найбільшу частку в структурі зобов'язань банку АТ КБ «Приватбанк» мають кошти клієнтів банку, відносно значними є частки резервів за зобов'язаннями банку, іншими фінансовими і іншими зобов'язаннями банку.

Результати аналізу динаміки власного капіталу АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 рр. наведено у таблиці 2.8. Динаміка власного капіталу банку протягом 2018-2020 рр. відображена на рисунку 2.7.

Як бачимо на рисунку 2.7, протягом періоду дослідження спостерігаємо зміни щодо власного капіталу банку, а саме: у 2020 р. у порівнянні із попередніми роками зростає величина власного капіталу АТ КБ

«Приватбанк». Відмічене зростання досить значне у порівнянні із 2018 р. (темп зростання 171,09 %).

Таблиця 2.8 – Аналіз динаміки власного капіталу АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 роки [31,34]

Показники	Роки, тис. грн			Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Темп зростання, %	
	2018	2019	2020	2020/2018	2020/2019	2020/2018	2020/2019
Статутний капітал	206059744	206059744	206059744	0	0	100,00	100,00
Емісійні різниці	22690	22690	22690	0	0	100,00	100,00
Резервні та інші фонди банку	6210533	6850446	8480907	2270375	1630461	136,56	123,80
Резерви переоцінки	9558710	11514788	9925331	366622	-1589457	103,84	86,20
Нерозподілений прибуток (Непокритий збиток)	(190389443)	(169918737)	(170661039)	-19728404	742303	89,64	100,44
Власний капітал	31462233	54528931	53827633	22365400	-701298	171,09	98,71

У 2020 р. у порівнянні із 2019 р. величина власного капіталу банку зменшилась на 1,29 % та склала 53827633 тис. грн.

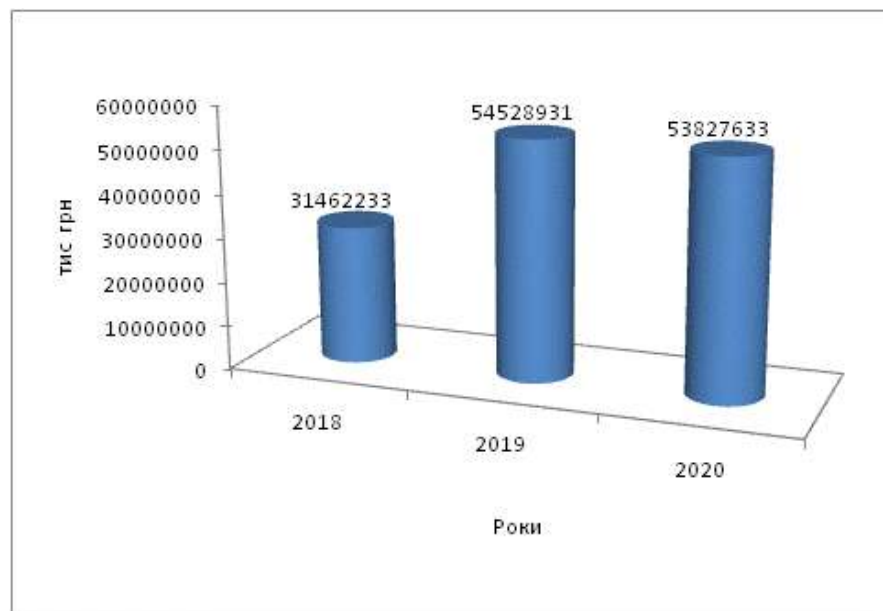

Рисунок 2.7 – Динаміка власного капіталу АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр [31,34]

Проаналізуємо тенденції щодо змін величини власного капіталу банку за результатами аналізу, які відображено у таблиці 2.8. Протягом 3-х років незмінними залишаються такі складові власного капіталу банку як: статутний капітал на рівні 206059744 тис. грн та емісійні різниці у сумі 22690 тис. грн. Протягом 3-х років у структурі власного капіталу банку є непокритий збиток, добре, що його величина зменшилась у порівнянні із 2018 р. на 10,36 %. Слід також вказати про суттєве збільшення цього показника у порівнянні із 2019 р. (темп зростання 100,44 %).

У 2020 р. в порівнянні із 2019 р. складові капіталу зростають, за виключенням показника резерви переоцінки, темп зростання (спаду) якого склав 86,20 %. Найбільшу частку у структурі власного капіталу банку займає статутний капітал у 2019 та 2020 рр. – 52 % відповідно. Значну частину також займає непокритий збиток – 43 %. Частка інших складових капіталу банку незначна.

Таким чином, за результатами нашого дослідження зазначимо, що діяльність АТ КБ «Приватбанк» протягом 3-х останніх років за окремими показниками покращилась, у той же час є проблемні моменти із збитками минулих років, про це свідчать проведені вище розрахунки.

Проаналізуємо більш детально фінансові результати АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 рр. (таблиця 2.9). Проаналізувавши фінансові результати банку за 3 роки, спостерігаємо прибутковість банківської установи. Зокрема, за результатами 2018 р. АТ КБ «Приватбанк» отримав чистий прибуток у сумі 11668227 тис. грн.

У 2019 р. також отримано прибуток, який значно перевищив фінансовий результат попереднього року (темп приросту – 179,47 %) та склав 32609220 тис. грн.

За результатами 2020 р. прибуток АТ КБ «Приватбанк» склав 25305938 тис. грн, однак сума отриманого прибутку в порівнянні із 2019 р. менше на 7303282 тис. грн, чи на 22,40 %. Це свідчить про зниження прибутковості банку АТ КБ «Приватбанк».

Таблиця 2.9 – Аналіз фінансових результатів АТ КБ «Приватбанк» за 2018 – 2020 рр. [31,34]

Показники	2018 рік, тис. грн	2019 рік, тис. грн	2020 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення (+,-) тис. грн		Відносне відхилення (приріст/ зменшення) у %	
				2020/ 2018	2020/ 2019	2020/ 2018	2020/ 2019
Чистий процентний дохід / Чисті процентні витрати	16767465	19666809	21601641	4834177	1934832	28,83	9,84
Процентні доходи	30769524	33840958	33563085	2793561	-277873	9,08	-0,82
Процентні витрати	14002059	14174149	11961443	-2040616	-2212706	-14,57	-15,61
Комісійні доходи	19590421	24574761	27649024	8058603	3074263	41,14	12,51
Комісійні витрати	4401910	6386113	8888206	4486297	2502093	101,92	39,18
Торговий результат	65918	7588086	11696546	11630628	4108459	17644,22	54,14
Результат від переоцінки іноземної валюти	1227002	6431738	-7349027	-8576029	-13780765	-698,94	-214,26
Інші операційні доходи	1384291	1446866	1066347	-317944	-380519	-22,97	-26,30
Адміністративні та інші операційні витрати	14673356	14662273	18597412	3924056	3935140	26,74	26,84
Всього доходів	33491240	47635315	53463078	19971838	5827763	59,63	12,23
Всього витрат	21832094	15026480	28162705	6330611	13136225	29,00	87,42
Прибуток (Збиток) до оподаткування	11659146	32608835	25300373	13641227	-7308462	117,00	-22,41
Витрати на податок на прибуток	9081	385	5565	-3517	5180	-38,73	1345,11
Прибуток (Збиток)	11668227	32609220	25305938	13637710	-7303282	116,88	-22,40

Динаміка прибутку (збитку) АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр. показана на рисунку 2.8.

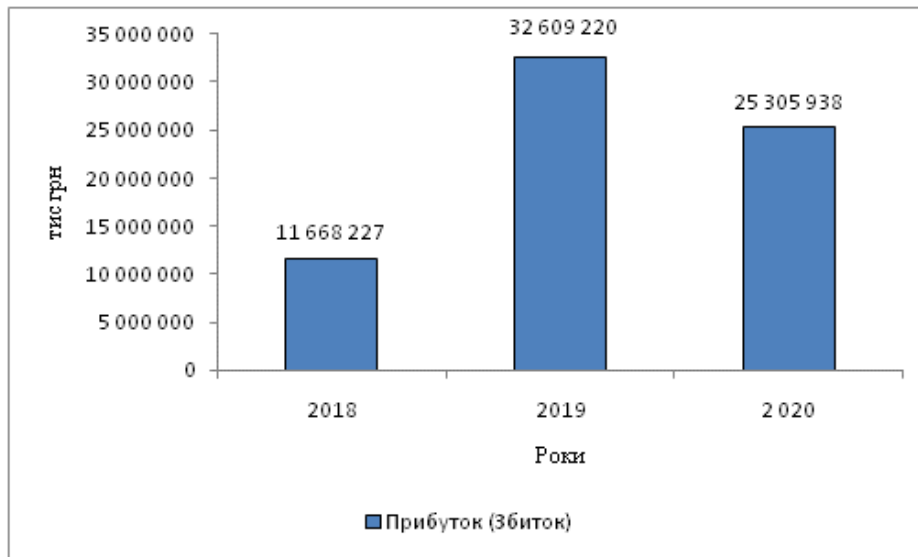

Рисунок 2.8 – Динаміка прибутку (збитку) АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр. [31,34]

Проаналізуємо більш детально доходи та витрати банку, серед яких найбільш значимі такі: процентні доходи та витрати, комісійні доходи та витрати, адміністративні та інші операційні доходи, витрати на податок на прибуток. У 2019 р. значне покращення фінансових результатів банку було обумовлено зростанням його доходів та зниженням витрат (рисунок 2.9).

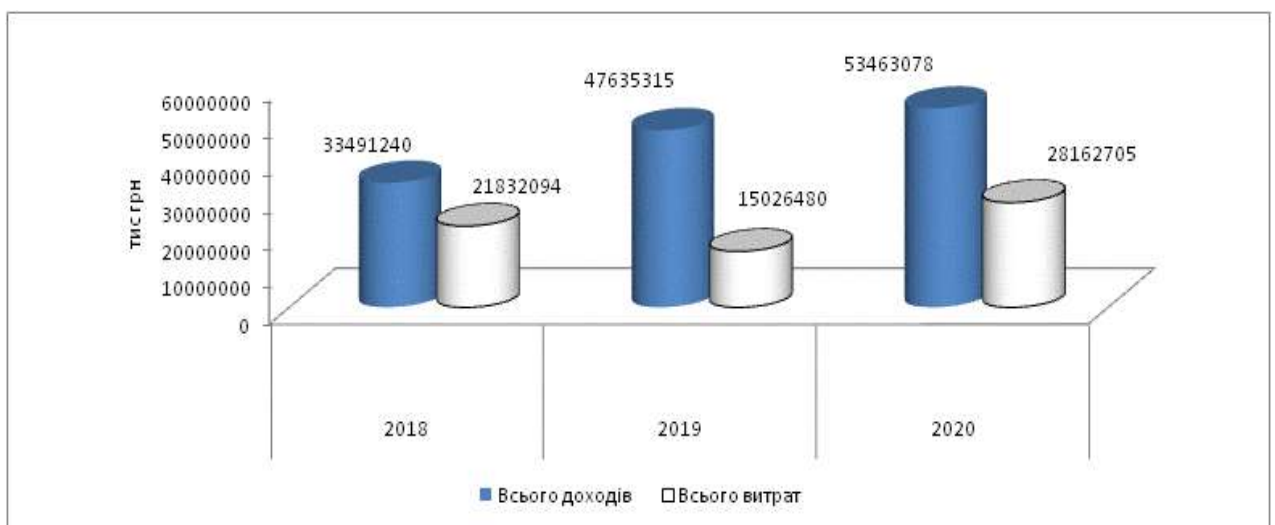

Рисунок 2.9 – Динаміка доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр. [31,34]

У 2020 р. загальна сума доходів АТ КБ «Приватбанк» становила 53463078 тис. грн, це в порівнянні із минулим 2019 р. більше на 5827763 тис. грн, чи на 12,23 %. Сума витрат банку становила 28162705 тис. грн, що у порівнянні із минулим 2019 р. більше на 13136225 тис. грн, чи на 87,42 %.

Таким чином, темпи зростання доходів АТ КБ «Приватбанк» значно нижчі ніж темпи зростання витрат банку.

Дослідимо тенденцію, що спостерігається за показниками процентних доходів і витрат та комісійних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» (рисунки 2.10 та 2.11).

Так, динаміка процентних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 рр. дає підстави стверджувати, що у 2020 р., у порівнянні із минулими роками, темпи зростання процентних доходів банку нижчі а ніж темпи зростання витрат АТ КБ «Приватбанк».

У 2020 р. процентні витрати у порівнянні із 2018 р. зросли на 10,25 %, у порівнянні із 2019 на 14,50 %.

Процентні доходи банку у порівнянні із 2018 р. зросли на 3,51 %, у порівнянні із 2019 р. на 4,82 %.

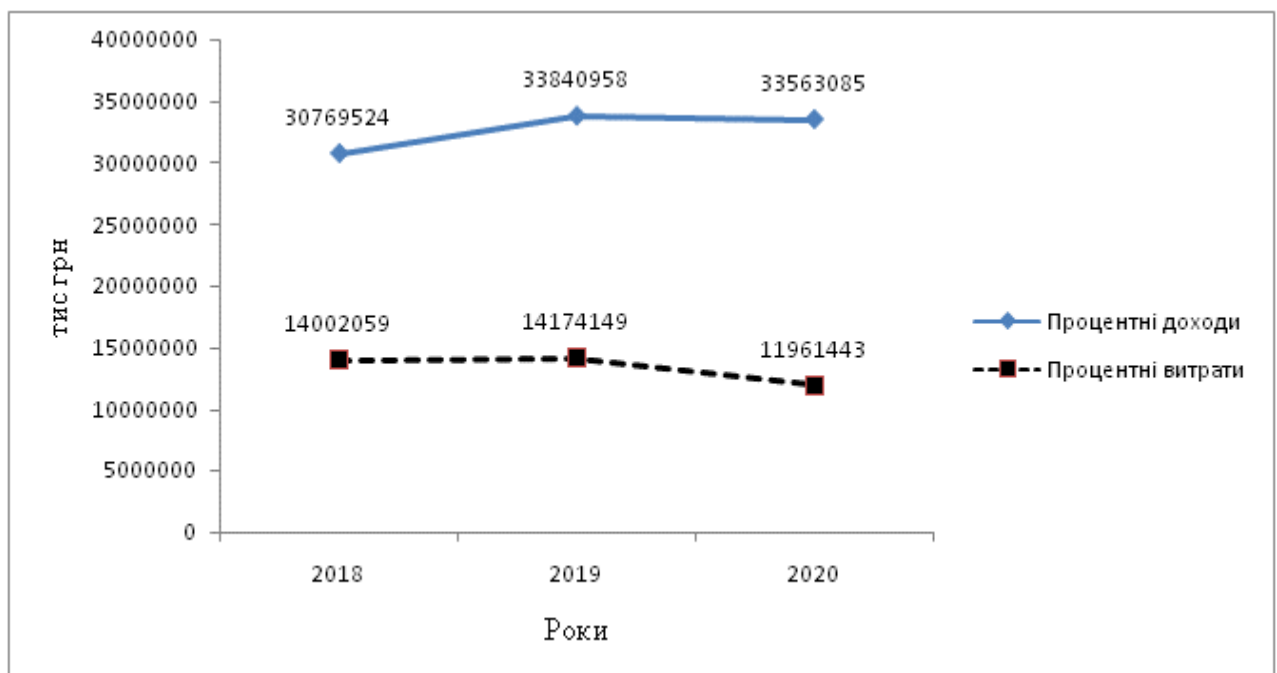

Рисунок 2.10 – Динаміка процентних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» за 2018 - 2020 роки [31,34]

Тенденцію щодо комісійних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» відображено на рисунку 2.11.

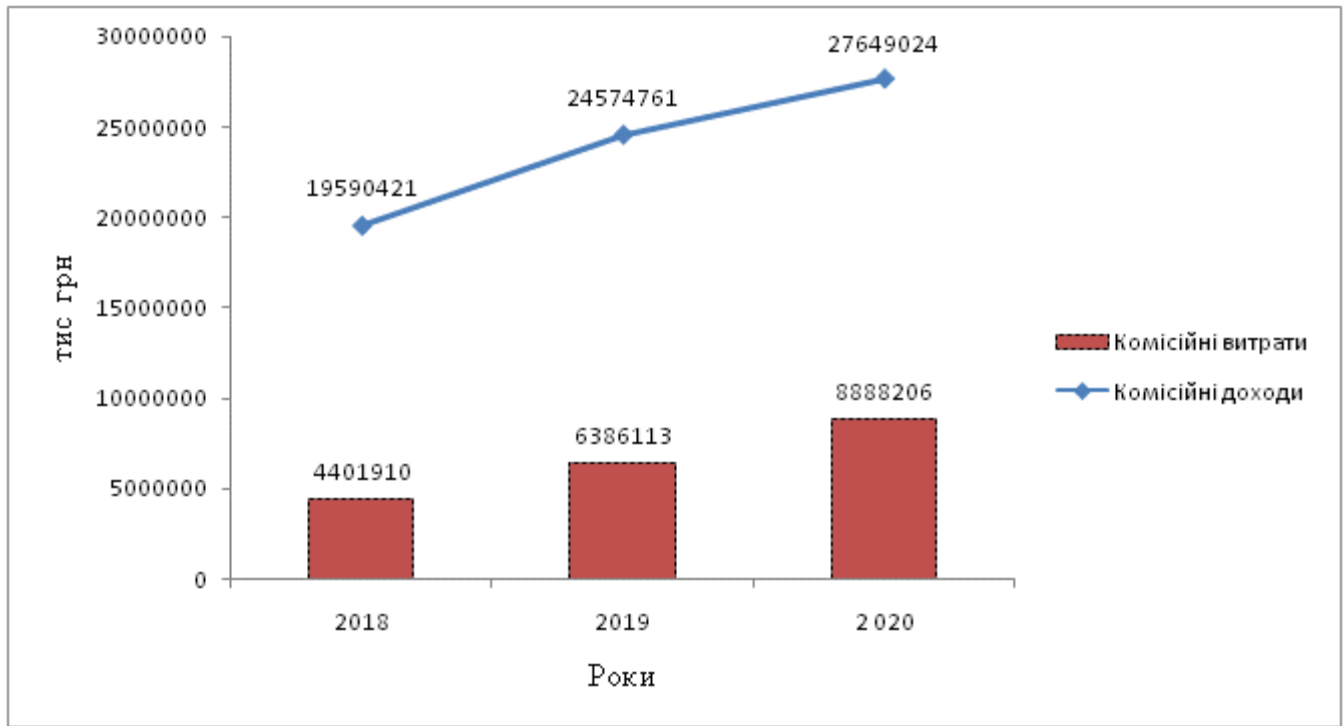

Рисунок 2.11 – Динаміка комісійних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» [31,34]

У 2020 р. комісійні витрати у порівнянні із 2018 р. зросли на 81,05 %, у порівнянні із 2019 р. на 12,14 %. Комісійні доходи банку у порівнянні із 2018 р. зросли на 42,36 %, у порівнянні із 2019 р. на 24,95 %. Слід наголосити на значному зростанні комісійних витрат протягом 3-х років.

Здійснимо аналіз основних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» за даними таблиці 2.10.

Так, у структурі доходів АТ КБ «Приватбанк» протягом 3-х років найбільшу питому вагу мають процентні доходи (76,4 % - 65,2 %). Значна частка також належить комісійним доходам банку, що зростають протягом 3-х років (від 21,9 % у 2018 р. до 25,9 % у 2020 р.).

Таблиця 2.10 – Аналіз основних доходів та витрат АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 рр. [31,34]

Показники	Роки, тис. грн			Питома вага, %		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Процентні доходи	30769524	33840958	33563085	59,5	56,5	53,9
Комісійні доходи	19590421	24574761	27649024	37,9	41,1	44,4
Інші операційні доходи	1384291	1446866	1066347	2,7	2,4	1,7
Всього доходів	51744236	59862585	62278456	100,0	100,0	100,0
Процентні витрати	14002059	14174149	11961443	42,3	40,2	30,3
Комісійні витрати	4401910	6386113	8888206	13,3	18,1	22,5
Адміністративні та інші операційні витрати	14673356	14662273	18597412	44,4	41,6	47,1
Всього витрат	33077325	35222535	39447062	100,0	100,0	100,0

У структурі витрат АТ КБ «Приватбанк» протягом 3-х років найбільшу частку займають процентні витрати (55,5 % - 62,7 %). Слід вказати на значну питому вагу адміністративних і інших операційних витрат, що протягом періоду дослідження зростає від 35,1 % у 2018 р. до 40,3 % у 2020 р.

Таким чином, у другому розділі роботи нами проведено оцінку та аналіз фінансових результатів банківської системи України у 2014-2020 роках; здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 роках.

3 Напрями удосконалення елементів системи управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк»

Основна мета діяльності кожної банківської установи та, зокрема, АТ КБ «Приватбанк» є отримання позитивного значення фінансового результату - максимального прибутку за умови стабільного становища та тривалого функціонування на ринку. Така необхідність зумовлена значенням прибутку не лише для окремого банку, а і для всіх учасників економічного процесу. У цілому, прибуткова діяльність банківської системи України є запорукою незалежності, стабільності і забезпеченості всієї держави.

Для кожного комерційного банку забезпечення прибутковості – це першочергове важливе завдання, яке ставить перед собою вище керівництво банку. Дохідність комерційного банку показує позитивний сукупний результат діяльності банківської установи у всіх сферах її господарської, фінансової і комерційної діяльності. Розмір прибутку банку залежить від його доходу, котрий, у свою чергу, значно залежить від обсягу кредитних вкладень і обсягу інвестицій, розміру відсоткової ставки за наданими кредитами і розміру та структури активів банківської установи.

Результати оцінки та аналізу фінансових результатів банку цікавлять велике коло користувачів, до яких відносяться:

- власники банку, яких цікавить розмір оптимального прибутку на вкладений капітал;
- керівництво банку, яке цікавить рівень ефективності прийнятих управлінських рішень і розробка політики діяльності банку відповідно до обставин функціонування. Керівництво банку ставить за мету встановлення резервів підвищення ефективності діяльності банку;
- держава, яка зацікавлена у розмірах фінансових результатів банку, оскільки вони є джерелом наповнення бюджетів усіх рівнів через податкові інструменти;

- акціонери, інтерес яких полягає у розмірі дивідендів, котрі залежать від одержання фінансових результатів;
- працівники банку, для яких отримані фінансові результати установи виступають джерелом матеріальних заохочень у формі премій.
- клієнти банку: із позицій вкладників позитивний фінансовий результат банку, збільшуючи резерви, є показником надійності і гарантованості повернення вкладених ними грошових коштів; із позицій позичальників – отримання прибутку збільшує власний капітал банку і активи банківської установи, це підвищує її спроможність щодо видачі кредитних ресурсів.

Слід зауважити, що фінансовий результат банку є критерієм ефективності фінансової діяльності установи та характеризує її фінансову стійкість.

За структурою доходи, витрати та прибуток банківської установи відповідають напрямам її діяльності.

Для банку досить важливо знати не тільки загальний результат діяльності за конкретний період, а і володіти інформацією про джерела цього результату.

Фінансовий стан банківської установи «характеризується такими показниками, як доходи, витрати, прибуток (збиток) – різниця між доходами і витратами, чистий прибуток – після сплати податку. З метою виявлення резервів зростання прибутковості банківської діяльності як джерела формування банківського капіталу, що забезпечує стабільність фінансового стану банківської установи, здійснюється комплексний аналіз її доходів і витрат. Доходи банківської установи – це загальна сума грошових коштів, що надходять до банківської установи в результаті здійснення активних операцій та надання інших банківських послуг. Доходи банківської установи мають бути достатніми не тільки для покриття операційних витрат, а й для нарощення власного капіталу та виплати доходу акціонерам, що в кінцевому

підсумку підвищує авторитет та поліпшує її конкурентну позицію на ринку» [37].

Витрати банку «трактуються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення чи розподілу власниками). Вихідними даними для аналізу структури доходів і витрат окремих банківських установ і банківської системи в цілому є структура фінансового результату банківської установи, яка публікується щоквартально на офіційному сайті Національного банку України» [37].

В основному уся діяльність банківської установи - нагромадження коштів у формі капіталу і вкладів та заміна цих грошей на активи, із метою досягнення максимального прибутку, котрий необхідно узгодити із безпекою коштів депозитаріїв та потребою ліквідності задля покриття зобов'язань при вилученні вкладів.

Якісне і ефективне управління прибутком банку та його формування передбачає побудову у банківській установі відповідних організаційно-методичних систем забезпечення даного процесу, вміння користуватись інструментами управління.

АТ КБ «Приватбанк», як суб'єкт підприємництва, дуже зацікавлений у збільшенні чистого доходу банку, для цього у розпорядженні установи є такі можливості (рисунок 3.1).

Головною метою управління фінансовими результатами банку є забезпечення максимізації чистого прибутку як основного джерела зростання вартості банківського бізнесу та добробуту всіх учасників ринкових, корпоративних, комерційних та соціально-трудова відносин. Дана ціль має гармонізувати інтереси власників банку із інтересами держави, клієнтів і персоналу, який у ньому працює.

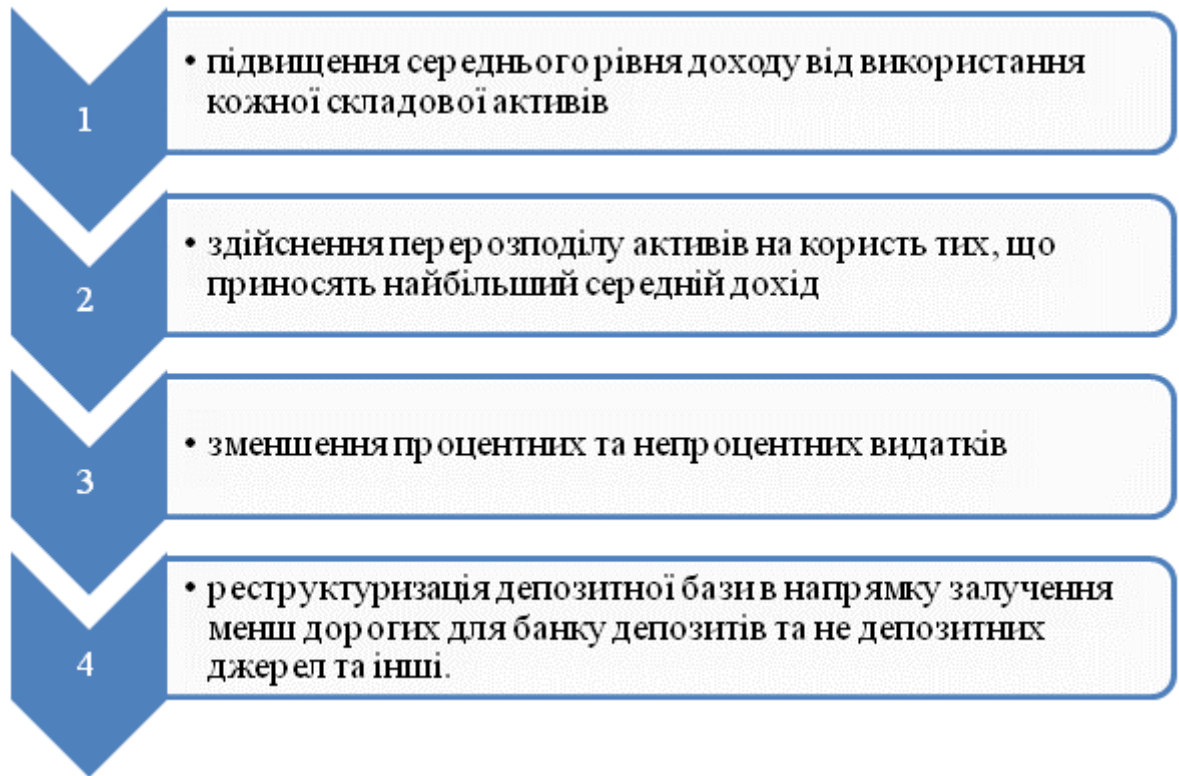

Рисунок 3.1 – Резерви підвищення ефективності фінансової діяльності банку (покращення фінансових результатів)

Вважаємо, що у зазначеному формулюванні головної мети управління фінансовими результатами банку, на відміну від трактувань іншими ученими, враховуються інтереси всіх зацікавлених осіб функціонування банківської установи.

Пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» застосовувати дворівневу функціональну систему управління фінансовими результатами банку (рисунок 3.2). Така система включає дві підсистеми: підсистему управління (загальні функції) і підсистему, що управляється (спеціальні функції). Вважаємо, що тільки у комплексі дія цих функцій буде найбільш ефективною при управління фінансовими результатами банку.

Реалізація наведених на схемі функцій проводиться за допомогою відповідних методів, способів та прийомів.

Рисунок 3.2 – Функціональна система управління фінансовими результатами
АТ КБ «Приватбанк»

На основі наведеної функціональної системи і за допомогою відповідних методів, способів та прийомів здійснюється процес управління фінансовими результатами банку. Ми пропонуємо процес управління фінансовими результатами банку здійснювати за етапами, які наведені на рисунку 3.3.

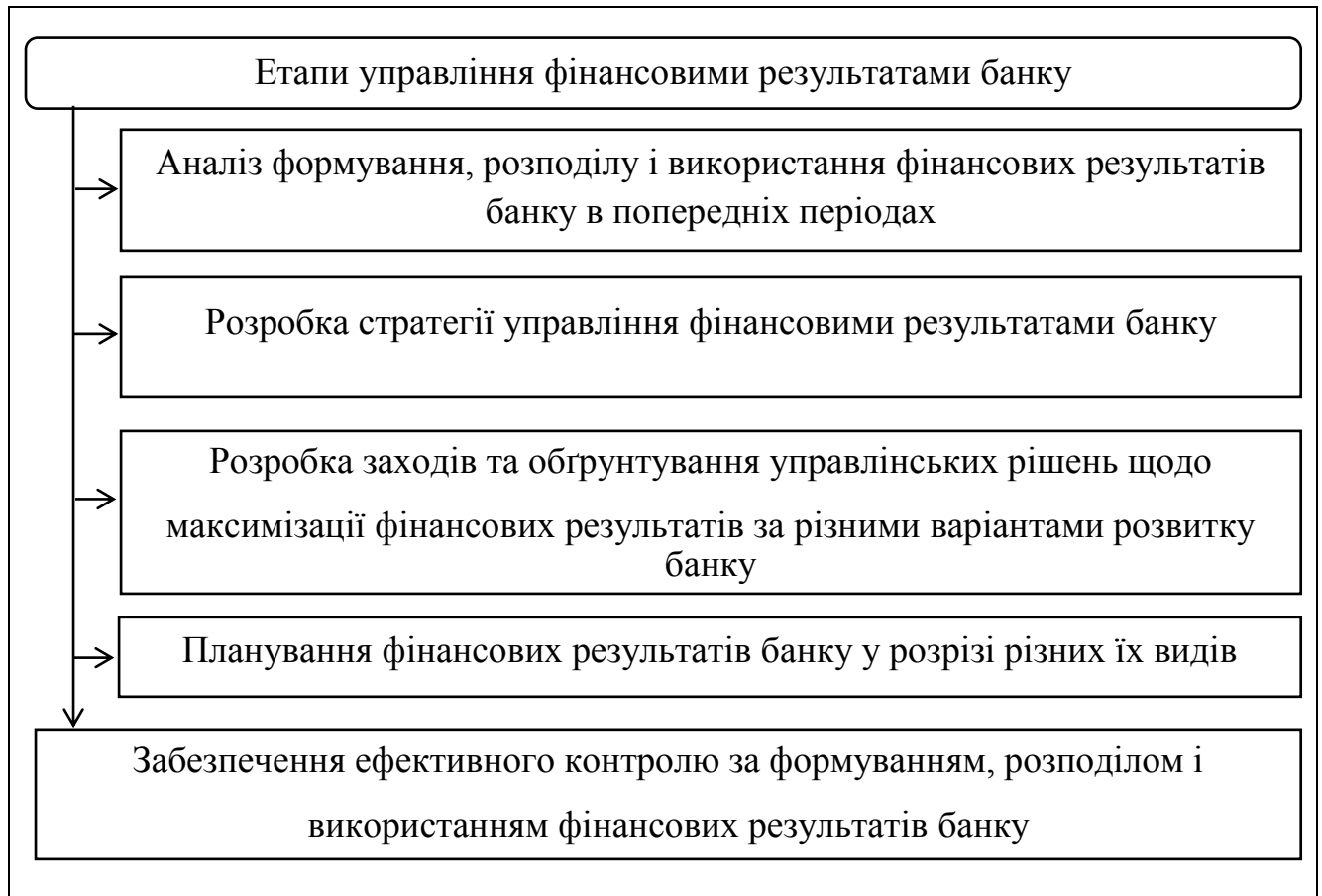

Рисунок 3.3 – Етапи управління фінансовими результатами
АТ КБ «Приватбанк»

Фінансовий результат АТ КБ «Приватбанк» виступає основною складовою при формуванні фінансового потенціалу банківської установи. Для розрахунку фінансового потенціалу АТ КБ «Приватбанк» ми пропонуємо скористатись системою фінансових показників діяльності банку (таблиця А.1).

Рівень фінансового потенціалу банку АТ КБ «Приватбанк» розраховується на основі комплексної інтегральної оцінки.

Рівень фінансового потенціалу банку встановлюється із застосуванням методу відстаней, розраховується за наступною формулою:

$$K_j = \sqrt{\sum_{i=1}^n (1 - a_{ij} / a_{ic})^2} \quad (j = 1 \div m) \quad (3.1)$$

Згідно до методу відстаней встановлюється рівень фінансового потенціалу банку (K_j). Чим вище значення показника K_j , тим вище оцінюються підсумки діяльності j -го банку за інших рівних умов. Показник K_j знаходиться у межах $[0; 1]$.

На основі побудованої нами системи фінансових показників, котрі розраховані за даними банку АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 рр. та із застосуванням методу відстаней (таблиця А.1), встановлено рівень фінансового потенціалу банку АТ КБ «Приватбанк» протягом трьох років (2018-2020 рр). Результати інтегральної оцінки фінансового потенціалу банку АТ КБ «Приватбанк» відображені на рисунку 3.4.

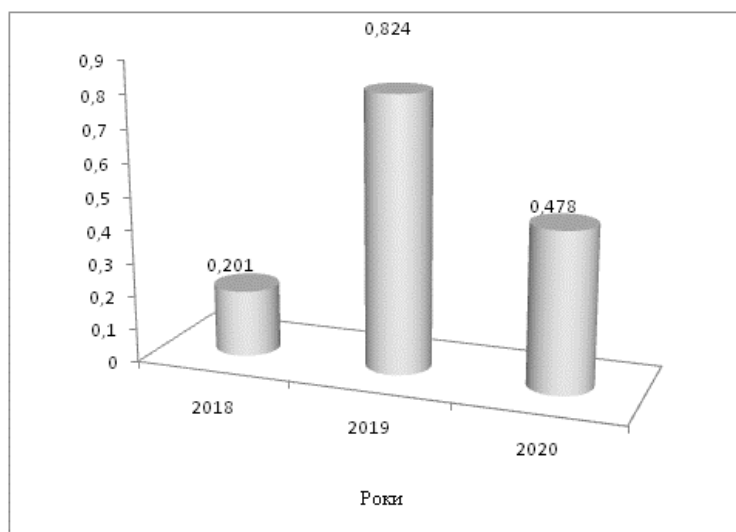

Рисунок 3.4 – Рівень фінансового потенціалу АТ КБ «Приватбанк»
(складено і розраховано за [31])

На основі проведених розрахунків (таблиця А.2) нами було встановлено, що найвищий рівень фінансового потенціалу банку АТ КБ «Приватбанк» було досягнуто у 2019 році – 0,785. У той же час, у 2020 р. рівень фінансового потенціалу банку знижується до 0,452.

Аналізуючи у цілому за 2018-2020 рр. , можна стверджувати про значні темпи нарощування фінансового потенціалу банку у 2019 р. та їх зниження у 2020 р. Загалом, для забезпечення виконання стратегічних цілей АТ КБ «Приватбанк» володіє достатніми фінансовими та нефінансовими ресурсами.

Перспективи розвитку досліджуваного банку, АТ КБ «Приватбанк», закладено у Стратегії розвитку АТ КБ "ПриватБанк" на 2018-2022 рр., схваленій Наказом Міністерства фінансів України N 560 від 12.06.2018 р. і яка наразі реалізується (рисунок 3.5) [31].

Рисунок 3.5 – Стратегія АТ КБ «Приватбанк» [31].

Згідно зі Стратегією, «перед банком стоять такі головні завдання, які відображають п'ять ключових компонентів стратегії банку: 1) продовжити збільшення роздрібного сегмента; 2) активувати роботу з МСБ; 3) почати розвивати корпоративний сегмент; 4) розвиток системи управління ризиками та робота з непрацюючими кредитами; 5) удосконалення управління операційними витратами» [31].

Додаткову стабільність і розвиток АТ КБ «Приватбанк» своєю репутацією забезпечує єдиний акціонер банківської установи, якому належать 100 % акцій цього банку - держава Україна в особі Кабінету Міністрів України [31].

Слід зауважити, що інтелектуальний капітал кожної організації – це, передусім, люди, із їх мисленням і спроможністю до нових ідей і рішень.

АТ КБ «Приватбанк» «забезпечує оптимальний баланс процесів оновлення та збереження кількісного та якісного складу персоналу і його розвиток у відповідності з потребами банку. Керівництво банку зацікавлено в професійному рості працівників, підтримує і створює умови для просування тих, хто здібний брати на себе відповідальність не тільки за результати своєї діяльності, а і за реалізацію колективних проєктів, проявляти розумну ініціативу і творчість. З погляду банку планування кар'єри зменшує витрати, пов'язані з плинністю кадрів. В умовах існування програми планування кар'єри в банку працівники розглядаються як частина стратегічних ресурсів» [31].

Пріоритетними напрямками у діяльності АТ КБ «Приватбанк» було та залишається підвищення якості процесів обслуговування клієнтів банку, із обов'язковим дотриманням вимог законодавства, розвиток кредитування із підтриманням високої якості кредитного портфелю банку, вдосконалення і розробка банківських продуктів (банківських послуг), оптимізація інфраструктури.

Загальна бізнес модель досліджуваного банку АТ КБ «Приватбанк» є наступною. АТ КБ «Приватбанк» забезпечує універсальне обслуговування

широкого кола клієнтів, він є лідером українського ринку у роздрібному сегменті, активно просуває послуги для представників МСБ та вибірково працює у корпоративному секторі. Основу ресурсної бази АТ КБ «Приватбанк» складають кошти фізичних осіб у національній валюті, із досить значною часткою поточних рахунків. Стратегічна мета АТ КБ «Приватбанк» - нарощування якісного кредитного портфеля роздрібних кредитів і кредитів МСБ. АТ КБ «Приватбанк» має потужну транзакційну платформу Приват 24, яка дозволяє йому ефективно обслуговувати операції із ведення рахунків клієнтів усіх сегментів і зумовлює високий рівень комісійних доходів. АТ КБ «Приватбанк» окрім потужних online сервісів, має також розгалужену мережу відділень, банкоматів і терміналів самообслуговування, які дозволяють надавати послуги на усій території України (винятком є тимчасово окуповані території).

Таким чином, в третьому розділі роботи нами розроблено напрями удосконалення елементів системи управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк».

ВИСНОВКИ

Дипломна робота виконана за матеріалами діяльності АТ КБ «Приватбанк».

У першому розділі роботи: встановлено сутність та змістовні характеристики фінансових результатів банків; обґрунтовано концептуальні основи управління фінансовими результатами банків.

Результати дослідження свідчать що не існує єдиного й однозначного підходу до розуміння понять та процесів: «фінансові результати», «прибуток банку», «управління фінансовими результатами банку». При визначенні прибутку банку, слід поєднувати сутнісний та розрахунковий підходи. Фінансовий результат банку - прибуток (збиток), як абсолютний показник і рентабельність (ефективність), як відносний показник. Нами систематизовано класифікаційні ознаки фінансових результатів діяльності банку, висвітлено процес формування фінансового результату діяльності банку, ідентифіковано внутрішні та зовнішні чинники, що мають найбільший вплив на величину фінансових результатів банківської установи. Також досліджено процес використання фінансових результатів банку, а саме процес розподілу чистого прибутку банку за основними напрямками. Рівень фінансового результату банківської установи та його джерела закладаються у фінансовій моделі банку. Основними видами стратегій розвитку банку є: стратегія обмеженого зростання, стратегія зростання, стратегія скорочення, стратегія комбінування. В цілому, вибір стратегій управління фінансовими результатами банку незначний – їх тільки дві: стратегія максимізації прибутку та стратегія мінімізації ризику.

У другому розділі роботи нами проведено оцінку та аналіз фінансових результатів банківської системи України у 2014-2020 роках; здійснено аналіз фінансово-господарської діяльності АТ КБ «Приватбанк» у 2018-2020 роках.

У 2019 р. ефективність діяльності банківської системи України значно підвищилась. У 2020 р. результат діяльності БСУ знизився на 30,4 % та склав 41,3 млрд грн. Зниження прибутковості у 2020 році пов'язано із пандемією. Загальні доходи банківського сектору протягом 2018-2020 рр. зростали. Найбільшу питому вагу в структурі банківських доходів займають процентні доходи за активними операціями.

АТ КБ «Приватбанк» відносить до групи банків з державною часткою. Протягом 3-х років активи АТ КБ «Приватбанк» збільшились, у структурі активів банку займають найбільшу частку цінні папери. Загальна структура активів банку є задовільною. Протягом 3-х років зобов'язання банку зросли. Найбільшу частку у структурі зобов'язань банку займають кошти клієнтів банку. У структурі власного капіталу є непокритий збиток. За три роки спостерігаємо прибутковість банківської установи. Прибуток АТ КБ «Приватбанк» склав 25,3 млрд грн. Слід відзначити значну питому вагу адміністративних та інших операційних витрат. Фінансовий результат банку є важливою складовою при формуванні його фінансового потенціалу. Нами встановлено рівень фінансового потенціалу АТ КБ «Приватбанк». Аналізуючи за 3 роки, можна стверджувати про значні темпи нарощування фінансового потенціалу банку у 2019 р. та їх зниження у 2020 р. Перспективи розвитку АТ КБ «Приватбанк» закладено в Стратегії розвитку банку що наразі успішно реалізується.

В третьому розділі роботи нами розроблено напрями удосконалення елементів системи управління фінансовими результатами АТ КБ «Приватбанк».

Пропонуємо АТ КБ «Приватбанк» застосовувати дворівневу функціональну систему управління фінансовими результатами банку (рисунок 3.2). Така система включає дві підсистеми: підсистему управління (загальні функції) і підсистему, що управляється (спеціальні функції). Вважаємо, що тільки у комплексі дія цих функцій буде найбільш ефективною при управлінні фінансовими результатами банку.

Ми пропонуємо процес управління фінансовими результатами банку здійснювати за етапами, які наведені на рисунку 3.3.

Таким чином, у дипломній роботі отримано такі результати, що містять елементи наукової новизни. Нами удосконалено елементи системи управління фінансовими результатами банку шляхом побудови дворівневої функціональної системи управління фінансовими результатами банку та побудови багатоетапної послідовності управління фінансовими результатами банку. Це сприятиме підвищенню якості управління АТ КБ «Приватбанк». Дістали подальшого розвитку загальнотеоретичні основи управління фінансовими результатами банку завдяки: уточнення трактування «прибуток банку» і «управління фінансовими результатами банку»; обґрунтування функціональних елементів системи управління та доведення їх взаємоузгодженості.

Список використаних джерел

1. Азаренкова Г. М. Фінансові потоки економічних агентів: методологія та організація управління : дис. д-ра екон. наук: спец. 08. 00. 08 - Гроші, фінанси і кредит / Г. М. Азаренкова ; УАБС НБУ. - Суми : [Б. В.], 2007. - 383 с.
2. Банківська енциклопедія [Текст] / [За ред. д-ра. екон. наук проф. А.М. Мороза] – К.: Віпол, 2002 – 476 с.
3. Бланк И. А. Управление прибылью / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр, 1998. – 544 с.
4. Бланк И. А. Финансовый менеджмент: учебный курс / И. А. Бланк. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Эльга: Ника-Центр, 2004. – 656 с.
5. Борисова С.Є. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку / С.Є. Борисова, І.В. Швецова // Науковий вісник ДДМА. - 2016. - № 2. - С. 144–148.
6. Віханський О.С. Стратегічне управління - 2-ге видання перероб та доп./ Віханський О.С.- М: Гардарики, 2000 - 296с.
7. Вороніна О. О. Складові та основні функції управління фінансовим результатом підприємства / О. О. Вороніна, Л. В. Дікань // Економіка розвитку. – 2008. – № 1 (45). – С. 66–68.
8. Гаряга Л.О. Удосконалення управління фінансовим результатом банку / Л.О. Гаряга // Електронне наукове видання з економічних наук «Modern Economics». - 2017. - № 4.- С. 23–34.
9. Герасимович А.М., Алексеєнко М.Д., Парасій-Вергуненко та ін., за ред. Герасимовича А.М. Аналіз банківської діяльності: підручник. - К.: КНЕУ, 2006. - 600 с.

10. Груздевич, У. Я. Аналіз банківської діяльності [Текст] : навч. посібник / У. Я. Груздевич // Національний банк України. – К. : УБС НБУ, 2007. – 222 с.
11. Дікань Л. В. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: Монографія. / Л. В. Дікань, О. О. Вороніна – Харків: СПД ФО Лібуркіна Л. М., 2008. – 92 с.
12. Економічна енциклопедія. – У 3-ох томах. – Т. 2 / редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Вид. центр "Академія", 2001. – 848 с.
13. Енциклопедія банківської справи України : довідник / за заг. ред. В. С. Стельмаха. – К. : Молодь, Ін Юре, 2001. – 679 с.
14. Жмайлова О.Г. Аналіз абсолютних показників прибутку банку як фактор його стабільної діяльності / О.Г. Жмайлова, В.В. Стрілець // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія : Економіка і менеджмент. - 2013. - № 12. - С. 194–198.
15. Загородній А.Г. Облік і аудит: Термінологічний словник / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. – Львів: «Центр Європи», 2002. – 671 с.
16. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
17. Зінченко Н. В. Управління прибутковістю підприємства [Текст] / Н. В. Зінченко, Н. М. Кравчук // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. Збірник наукових праць. – 2011. – № 30. – С. 45-49.
18. Карчева Г.Т. Системний аналіз прибутковості діяльності банків України / Г.Т. Карчева // БізнесІнформ. - 2015. - № 9. - С. 308–313.
19. Кащеєва В.Ю. Управління рентабельністю банку на основі факторного аналізу / В.Ю. Кащеєва, В.О. Швидкий // Науковий вісник Херсонського державного університету. - 2015. - № 15. - С. 114–117.

20. Квасницька Р.С. Суть та особливості управління прибутком банку / Р.С. Квасницька, Г.С. Суцук – [Електронний ресурс] : Режим доступу // <http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/52176/10-Karpukhno.pdf?sequence=1>

21. Колісник О.Ю. Аналіз фінансових результатів банків України / О.Ю. Колісник, Н.А. Хрущ // Фінансові аспекти розвитку економіки України: теорія, методологія, практика : збірник наукових праць здобувачів вищої освіти і молодих учених / ред. кол.: Н. А. Хрущ, Р. С. Квасницька, І. В. Форкун та ін. (відп. ред. Н. А. Хрущ). Хмельницький : ХНУ, 2021. – С. 50-52.

22. Криклій О. А. Управління прибутком банку [Текст] : монографія / О. А. Криклій, Н. Г. Маслак. - Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 136 с.

23. Куксенкова Ю. О. Уточнення сутності економічної категорії “прибуток банку”/ Ю. О. Куксенкова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник наукових праць / ДВНЗ “УАБС НБУ”. – Суми, 2020. – № 29. – С. 14–19.

24. Ларіонова К.Л. Методичні підходи до формування механізму управління прибутком банку / К.Л. Ларіонова, О.С. Кузьміна // Вісник Хмельницького національного університету, №4, Том 2, 2014 (216).

25. Легостаєва О.О. Вдосконалення методики аналізу доходів банку та його прибутковості / О.О. Легостаєва, О.В. Сопко // Молодий вчений. - 2014. - № 12. - С. 191–194.

26. Миронова М. І. Фактори впливу на стійке функціонування комерційних банків / М. І. Миронова // Науковий вісник НЛТУ України. – 2019. – Вип. 24.1. – С. 249-255.

27. Мочерний С.В. Політична економія: навч. посібник / С.В. Мочерний. – К.: Знання-Прес, 2002. – 687 с.

28. Мочерний, С. В. Економічна теорія [Текст] : навчальний посібник / С. В. Мочерний. - 4-те вид., стереот. - К. : Академія, 2009. - 640 с. - (Альма-матер).

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» затверджено Наказом Міністерства фінансів України №73 від 07.02.2013р. зі змінами і доповненнями від 08.02.2014 №48. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

30. Олійник А. В. Реструктуризація банківської системи України як інструмент протидії банкрутству банків / А. В. Олійник // Вісник Хмельницького національного університету. – 2016. - № 4. – Т.2. – С.190-196.

31. Офіційний веб-сайт АТ КБ «Приватбанк» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://privatbank.ua/>

32. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.

33. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://minfin.com.ua>

34. Офіційний веб-сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://bank.gov.ua>

35. Офіційний веб-сайт Незалежної асоціації банків України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://nabu.ua/ua/rejting-bankiv-yak-zminivsyu-bankivskiy.html>

36. Парасій–Вергуненко, І. М. Аналіз банківської діяльності [Текст]: навчально–методичний посібник / І. М. Парасій–Вергуненко ; Мін–во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2003. – 347 с. – ISBN 966–574–453

37. Поддєрьогін І. О. Аналіз банківської діяльності : навч. посіб. / І. О. Поддєрьогін. – К. : Ника-Центр, 2001. – 678 с.

38. Позднякова В.Д. Економетрична модель оцінювання фінансових результатів діяльності банків України / В.Д. Позднякова // Науковий вісник Мукачівського державного університету. - 2017. - № 11. - С. 582–587.

39. Примостка Л.О. Аналіз банківської діяльності: сучасні концепції, методи та моделі: [монографія] / Л.О. Примостка - К.: КНЕУ, 2002. - 316 с.

40. Пушкар М.С. Фінансовий облік: Підручник / М.С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.
41. Рибалко А., Зайцев О. Сучасні підходи до аналізу фінансових результатів діяльності банківської установи. Економіка та суспільство. – 2020. - № (21). <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/37>
42. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст] : навчальний посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., виправл. і доп. – К. : Знання, 2007. – 668 с. – (Вища освіта ХХІ століття). – ISBN 966-346-291-4.
43. Савіна Л. О. Комплексне управління активами і пасивами комерційного банку / Л. О. Савіна, К.Ю. Дроздова // Сталий розвиток економіки. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/152.pdf
44. Системна криза банківського сектору України і стратегія її подолання : монографія / за заг. ред. С. М. Аржевітіна, Т. Є. Унковської. Київ : КНЕУ, 2017. 182 с.
45. Скалюк Р.В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р.В. Скалюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: збірник наукових праць. – Кіровоград: Кіровоградський національний технічний університет, 2010. – Випуск 18, частина 1. – С. 135-141.
46. Сокиринська І.Г. Фінансовий менеджмент у банку. Навчальний посібник./за ред. І.Г.Сокиринської, Т.О.Журавльової – Дніпропетровськ: Пороги, 2016. - 192 с.
47. Ткаченко Є. Методичні підходи до аналізу фінансового результату комерційного банку на прикладі АТ КБ «Приватбанк» / Є. Ткаченко, С. Шумікін, В. Горюк // Економічний аналіз. - 2012. - № 11.- С. 419–422.
48. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : підручник / Н.М. Ткаченко. – Вид. 6-оє. – К. : Вид-во А.С.К., 2002. – 784 с.

49. Фітас Н. Ю. Економічна сутність управління активами і пасивами комерційного банку / Н. Ю. Фітас. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2010_31/statti/4_7.htm

50. Череп А.В. Методичні підходи до аналізу прибутку комерційного банку на прикладі ПуАТ АКБ «ІндустріалБанк» / А.В. Череп, Г.І. Рурка // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. - 2011. - Вип. 1. - № 10. - Режим доступу: <http://fkd.org.ua/article/view/29112/26234>.